

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ÎN ACEST NUMĂR:

Școala unui mare maestru

de Viorel Cosma
pag. 3

Voiajul meu în America

de Sergo Mikoian
pag. 10-11

Rezultatele unui recensământ

Au fost date publicității rezultatele recensământului populației U.R.S.S. care a avut loc în ianuarie 1959. Organizarea acestui recensământ a cerut un mare efort organizatoric, la desfășurarea căruia au participat sute de mii de oameni. Datele culese oglindesc în chip fidel grandioasele succese ale construirii socialismului și comunismului în U.R.S.S., potențialul economic în plină creștere al țării, schimbările profunde ce au loc în viața popoarelor sovietice. Cifrele provizorii publicate în ziarele sovietice se referă la numărul populației, la principalele tendințe demografice, la distribuția geografică și după ocupații a locuitorilor Uniunii Sovietice.

La 15 ianuarie 1959, populația Uniunii Sovietice număra aproape 209 milioane locuitori. Cu toate că popoarele sovietice au purtat pe umerii lor principala povară a celui de al doilea război mondial, cu toate marile pierderi omenești suferite pe fronturile și în teritoriile vremelnic ocupate, cu toate că numărul nașterilor a fost foarte scăzut în acel an — totuși de la ultimul recensământ făcut în 1939 și până la începutul anului 1959, populația țării a crescut cu 18,1 milioane oameni. Cum se explică aceasta? Desigur, una din explicații constă și în măsurile luate pentru ocrotirea mamei și copilului. Au contribuit la creșterea populației și măsurile luate pentru ocrotirea sănătății populației. În cele din urmă, însă, marele procent de nașteri, scăderea considerabilă a mortalității, în special a mortalității infantile, prelungirea duratei medii a vieții — sînt rezultatul creșterii nivelului de trai material și cultural al populației sovietice. În momentul actual, în U.R.S.S. se înregistrează cel mai mare număr de căsătorii la mii de locuitori din lume — peste 12 căsătorii pe an. În U.P.S.S. se înregistrează un înalt procent de nașteri — 25 nașteri la mii de locuitori pe an și cel mai scăzut procent al mortalității din lume — 7,5 morți la mii de locuitori pe an. Față de perioada dinaintea Revoluției din Octombrie, mortalitatea a scăzut, în genere, de 4 ori, iar mortalitatea infantilă de aproape 7 ori. Creșterea naturală a populației U.R.S.S. este de peste trei milioane și jumătate suflete pe an.

Ritmul rapid de dezvoltare a industriei sovietice se reflectă și în creșterea populației urbane. Populația orășenească a Uniunii Sovietice a crescut de la 60,4 milioane suflete în 1939 la 99,8 milioane suflete în 1959. Astăzi, 48 la sută din locuitorii Uniunii Sovietice trăiesc în orașe. Aceasta reflectă și dezvoltarea industrială a țării și creșterea productivității muncii agricole, care a îngăduit un mare număr de oameni să se mute de la sate la orașe. Pe harta Uniunii Sovietice au apărut în ultimii douăzeci de ani 503 orașe noi. Numărul orașelor sovietice a ajuns la aproape 1.700. Dintre acestea, 123 orașe au o populație de peste 100.000 locuitori și 25 orașe peste 500.000 locuitori. Parcurgînd lungile șiruri de orașe, cu populația lor cuprinsă în comunicatul asupra datelor provizorii ale recensământului populației, îți dai seama că cel mai mult au crescut orașele din regiunile și ținuturile recent puse în valoare.

Creșterea puternică a numărului populației sovietice este nu numai un semn de sănătate, ci și un izvor de forță al orinduirii sovietice. Într-o cuvîntare rostită la începutul anului 1955, N. S. Hrușciov a infierat teoriile inumane ale ideologilor burghezi, după care suprapopulația ar fi sursa mizeriei. Combătînd această teză neștiințifică, N. S. Hrușciov a arătat că dacă la cele două sute de milioane ale populației sovietice s-ar adăuga încă o sută, chiar și atunci ar fi prea puțin.

Rezultatele recensământului populației sovietice arată că în societatea socialistă nu există factori care să frneze creșterea populației, arată că această societate asigură „un loc sub soare” pentru toți copiii patriei sovietice.

Ion Manu

Foto: Emeric Irșal

Citiți în pag. 5-6-7-8

*Participanții
la „TRENUL PRIETENIEI” povestesc...*

MOSCOVA,
așa cum am văzut-o...

Necazurile amatorilor de „liniște“

Într-un articol publicat în „Literaturnaia gazeta“, cunoscutul poet tadjik Mirzo Tursun-Zade observă, între altele, că una din trăsăturile caracteristice ale literaturii sovietice contemporane e... neastîmpărul. Neastîmpărul viu, creator — exclamă dinsul — *iată devisa și simbolul epocii noastre!* În susamintitul articol, Tursun Zade polemizează sarcastic cu amatorii de liniște, care zadarnic încearcă să ridice în jurul lor fel de fel de *baricade* împotriva solicitărilor neprevăzute ale vieții socialiste. Folosind imaginile sale predilecte, poetul aseamănă *tema actualității* cu un lanț de piscuri dar în așa fel „așezute“, încît escaladarea primului te obligă să ieși cu asalt pe următorul, și mai înalt, ș.a.m.d. Dificilele probleme de creație ce se ivesc în tratarea unei astfel de teme, nu pot fi rezolvate însă de cei ce *și-au întins corturile la picioarele piscurilor* și le contemplă din depărtare.

E suficient să deschizi o singură revistă literară sovietică ca să simți suflul fierbinte al „neastîmpărului“ de care vorbea Mirzo Tursun-Zade, și care, în esență, nu este altceva decît ecoul direct al uriașului avînt creator, zi de zi mai puternic acum, după cel de al XXI-lea Congres al P.C.U.S.

Astăzi, cînd pînă la deschiderea Congresului scriitorilor sovietici nu mai e mult, discuțiile literare se angajează pe teme din ce în ce mai variate.

Cea mai actuală temă care stă astăzi în fața scriitorilor sovietici este tema superiorității socialismului, tema avîntului, a înaintării spre comunism. Scriitorul comunist trebuie să aflu această temă în oameni. Nu întîmplător azi, pînă și articolele comemorative se preocupă într-un fel sau altul, direct sau indirect, de această problemă. Astfel, vorbind despre *laboratorul de creație* al lui Gogol, Marietta Șaphirian subliniază cu cită pasiune aduna marele scriitor „material despre Rusia“, arătînd, totodată, cum tocmai necorespondența dintre materialul adunat și presiunile, obiective și subiective, ale tendințelor reactionare l-au dus pe Gogol la marea lui criză din anii în care lucra la cel de al doilea volum al „Sufletelor moarte“.

Cu prilejul celei de-a 91-a aniversări a nașterii lui Gorki, B. Bialik publica un grupaj de extrase dintr-un mare număr de scrisori inedite ale acestuia. Ca un fir roșu trece prin aceste scrisori ideea că principala sarcină a scriitorilor din țările socialiste este de a arăta cum, în noile condițiuni de viață ce se statornicesc după revoluție, se eliberează și se afirmă adevărata frumusețe umană. Într-o scrisoare către dramaturgul Afinoghenov, în care critica piesa acestuia „Minciuna“, Gorki vede principala cauză a eșecului piesei în insuficiența cunoaștere a tipului bolșevicului... care e interesant nu prin lipsurile, ci prin calitățile sale. Căci lipsurile sale își trag originea din trecut, din acel trecut pe care el îl distruge fără hoină, iar calitățile — din prezent, din munca de construire a viitorului.

Asupra problemei se discută mult, și tot mai vizibile devin eforturile scriitorilor de a reduce la minimum distanța dintre viață și literatură. E interesant din acest punct de vedere navela lui Oles Gonciar, „Omul în stepă“. Într-o duminică de iarnă, într-un

sat de pe malul mării Kahovskaia se întîmplă o nenorocire. O banchiză din gheață se rupe, ducînd cu ea în mare vreo 50 de săteni care se indeletniceau cu pescuitul sub gheață. Vîntul puternic rupînd firele telefonice, satul se vede pus în imposibilitate de a cere ajutor de la centru. Se ia atunci hotărîrea ca la oraș să plece Gazul lui Kojuscenko, singura mașină în stare să înfrunte drumurile desfundate din cauza unui dezgheț neașteptat. În ultimul moment tînărul Serioja, fiul președintelui colhozului, proaspăt absolvent al școlii de zece ani, rămas acasă din cauză că nu reușise în toamnă la examenul de admitere în institut, își exprimă dorința de a însoți pe șofer.

Serioja e expansiv, dar, totodată, și „nemulțumit“. Se indignează din cauza „drumului prost“ și-i asigură pe Kojuscenko că el, după ce va termina institutul „va construi la drumuri l... etc. Kojuscenko îi răspunde însă laconic: „Drumul tău abia începe“. Și Serioja se dovedește a fi nepregătit pentru acest drum, al vieții.

Nuvela e scrisă sobru, fără digresiuni inutile, aproape laconic, dar se încadrează în discuție ca o minunată ilustrare a poveții lui Gorki: „Țăra și frumusețea omului nou se afirmă cu atît mai pregnant, cu cît el reușește să se abstragă în momentele grele de la propriile interese, de la „dragostea de sine“ și să trăiască intens alături de preocupările colectivului“. Nu întîmplător, dezbaterile în jurul acestei sarcini centrale a literaturii socialiste a adus pe prim plan și unele aspecte ale măiestriei. Scriitorii își împărtășesc reciproc păreri, izvorite din convingerea că, pentru rezolvarea sarcinilor actuale ale literaturii, se cere un efort viguros, de ridicare la un nivel și mai înalt a măiestriei artistice.

Pornind de la aceeași problemă fundamentală, A. Kviatkovski face, într-un articol recent,

o serie de interesante observații privind forma poeziei. Criticul susține că, în urma unor investigații îndelungate, a descoperit în tezaurul poeziei rusești din veacul al XVII-lea și pînă în cel de al XX-lea și în poezia populară, aproape o mie de tipuri diferite de versificație, din care însă astăzi numai o mică parte este folosită. Concluzia se desprinde ușor: oglindirea poetică a imensei bogății a vieții socialiste, presupune îmbogățirea neîncetată a expresiei poetice.

Iată deci, cum viața, sarcinile literaturii, alitudinea partinică în rezolvarea acestor sarcini, îi obligă pe scriitori, pe critici și pe cercetătorii literari să atace mereu probleme noi, să revină asupra unora ce păreau rezolvate, într-un cuvînt — să nu se mulțumească nicicînd cu ceea ce au realizat, ci să caute mereu să escaladeze noi și noi culmi.

Mihai Novicov

Fiii glorioși ai stepii kazaha

Muhtar Auezov și-a cucerit un loc trainic în conștiința cititorilor romîni, mai cu seamă prin romanul său istoric *Abai*. E de altfel un lucru firesc, dacă luăm în considerație faptul că prima parte a acestei epopei a fost transpusă în haina limbii romînești încă în urmă cu opt ani, că de atunci numeroase glasuri — în presă, prin corespondență sau prin viu grai—au reclamat stăruitor continuarea ciclului. Între timp, monumentala arhitectură a acestei opere a eminentului scriitor kazah s-a desăvîrșit, amplificîndu-se cu alte trei părți.

Procesul de formare a personalității marelui poet Abai

La Moscova s-a deschis expoziția artiștilor poporului ai U.R.S.S. M. V. Kuprianov, P. N. Krilov și N. A. Sokolov (Kukriniki)

100 de ani de muncă laolaltă. Autoșarjă. Kukriniki

Kunanbaev, inițiator al tradiției revoluționare a literaturii kazaha, prilejuiește, pe parcursul ciclului de 4 romane al lui Auezov (2 volume „Abai“ și alte 2 volume „Calea lui Abai“), evocarea unor adevărate fragmente din fresca frămîntatei vieți a stepii kazaha din veacul trecut. Propriu zis, acest ciclu nu constituie o simplă evocare, ci o emoționantă narațiune analitică ce se revarsă nestăvilită, aidoma unui flux, pe făgașul căruia figura poetului iluminist Abai se confundă cu rădăcinile istorice ale caracterului național, ale forțelor spirituale kazaha. Privită prin această prismă, tetralogia lui Muhtar Auezov reprezintă o adevărată enciclopedie scrisă însă de un artist, dublat de cercetătorul-savant, care, în aproape 3.000 de pagini, consemnează momentele cruciale din existența istorică a poporului kazah de-a lungul unei jumătăți de veac.

Prozator, dramaturg și critic literar Muhtar Auezov a îmbogățit fondul de aur al literaturii sovietice kazaha cu un număr considerabil de schițe, povestiri și nuvele, la care se adaugă aproape treizeci de piese de teatru, librete de operă și scenarii cinematografice, fără a mai vorbi de numeroase articole, studii de exegeză literară și monografii, precum și de traduceri ale capodopere ale literaturii ruse și universale în limba kazahă. Acest impresionant bilanț a fost încununat, la sărbătorirea a 60 de ani de viață a scriitorului (în 1957), cu impunătorul monument literar care este *Abai*, și care a fost în unanimitate recunoscut ca prima epopee clasică a literaturii kazaha. Recunoașterea a fost concretizată prin înalta distincție a Ordinului Lenin, care a fost acordată scriitorului, iar acum, de curînd, prin acordarea Premiului Lenin pentru ciclul celor patru romane de care am vorbit mai sus.

Dar, înainte de a ajunge, urmînd calea metodei realismului socialist, la sinteza experienței artistice care îi încununează activitatea, Muhtar Auezov a trecut prin mai multe etape ascendente. Calea acestui scriitor kazah contemporan, ca de altfel și cea a lui Abai a fost complicată, anevoioasă. Ținînd seama de împrejurările biografice și de conjunctura istorico-socială a epocii respective, primii douăzeci de ani din via-

ța lui Auezov amintesc, în bună măsură, de copilăria și adolescența lui Abai, pe care scriitorul le-a redat cu atîta veridicitate.

Biografia lui stăruie asupra faptului că bunicul lui Muhtar, Auez, n-a fost numai tovarășul de joacă și de vîrstă al lui Abai, ci și tovarășul de idei, de luptă al acestuia. El a fost acela care l-a îndreptat spre învățatură pe nepot, îndemnînd-l să urmeze și o școală rusească, care i-a mijlocit cunoașterea tezaurului marii literaturi clasice ruse.

Muhtar Auezov își deschide calea în literatura sovietică sub semnul anului revoluționar 1917. Atunci face el primii pași literari, la început timizi, orientată în deosebi spre genul dramatic. Debutînd cu piesa *Evlîk-Kebek* care a cunoscut ulterior mai multe variante, care figurează și astăzi în repertoriul teatrelor din patria sa, tînărul scriitor publică succesiv nuvele și povestiri ca: „Soarta celei lipsite de apărare“ (1921), „Cine-i vinovat?“ (1923), „Orfana“ (1924), iar după 1930 „Umăr la umăr“, „Suferințele lui Hasem“ și altele.

Drama spirituală și socială a poetului Abai l-a preocupat însă în deosebi. În tetralogia sa, Abai apare ca un stegar al progresului, apărător al mlădițelor noului în viața și în conștiința poporului kazah în acea epocă de început a frămîntărilor revoluționare.

Ca exponent al poporului său, Abai este surprins de autor în momentele cele mai dramatice ale mult frămîntatei sale vieți, este înfățișat în strînsă legătură cu mulțimile, pe care se sprijină nu numai în cutezătoarea sa luptă, dar și în creația sa.

Decele referiri și asociații cu geniul lui Pușkin, cu democrații revoluționari Belinski, Herzen și Cernișevski, figurile luminoase ale discipolilor săi precum și ale luptătorilor ruși de care se apropie poetul kazah, acordă eroului principal al romanului o largă semnificație istorică. În „Calea lui Abai“ această semnificație se amplifică. Ea crește în măsura în care intră în acțiune o întreagă galerie de eroi pozitivi din popor, din care cu pregnanță se desprind primele figuri de muncitori neînfricați din literatura kazahă.

Tamara Gane

CARNET

Academicianul V. Ambarțumian, președintele Academiei de Științe a R.S.S. Armene, a fost ales membru al Academiei Naționale a Statelor Unite ale Americii. Eminentul om de știință sovietic este membru de onoare a opt academiilor și a numeroase societăți științifice din străinătate.

La cel de-al 25-lea Congres internațional de orientalistă, ale cărui lucrări se vor desfășura la Leningrad, vor participa peste o mie de savanți din întreaga lume, care vor prezenta aproximativ 800 de referate și comunicări.

În vederea evenimentului, editurile din Moscova și Leningrad pregătesc pentru tipar 500 lucrări de orientalistă în limbile rusă, engleză, franceză, precum și în limbile popoarelor orientale.

Cu prilejul unei recente vizite în U.R.S.S., cunoscutul muzician italian Carlo Zecchi a dirijat orchestrele simfonice sovietice din orașele Minsk, Tbilisi, Erevan, Moscova și Leningrad.

Dramaturgul Nikolai Pogodin a început să scrie alături de piese de teatru și proză.

Printre ultimele sale lucrări se numără și nuvela „Colierul de chihlimbar“. Cîteva fragmente au și apărut în ziarul „Komsomolskaia Pravda“.

În cursul lunii mai, Orchestra simfonică națională a radiodifuziunii și televiziunii franceze va da o serie de concerte în capitala Uniunii Sovietice.

Criticul italian Franco Antonicelli a vizitat recent Uniunea Sovietică pentru a cerceta documentele legate de viața și opera lui Lev Tolstoi.

Revista „Sovetskaja jenscina“ din luna aprilie publică un original reportaj de călătorie în Uniunea Sovietică al caricaturistului Gh. Chiriac, intitulat „București — Chișinău — Kiev — Moscova“. Original, deoarece iese din limitele obișnuite ale reportajului prin numeroasele ilustrații și caricaturi care însoțesc textul. Desenele prezintă momente din viața și munca oamenilor sovietici, edificii culturale și imagini ale Țării Sovietice.

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an, 40 lei.

RIGA salută BUCUREȘTIUL

Riga, și nu numai Riga, ci întreaga Letonie, întâmpină în aceste zile primăvara mult așteptată. În cringuri, mestecenii s-au acoperit de frunzulițe tinere și verdele lor este de o frăgezime cum numai în nord poți vedea; coroanele teilor, care se înalță zvelți în scuarurile și pe străzile Rigai, au căpătat o nuanță mai adincă; iarba mustește de sevă și printre firele delicate au început să se ițească căpșoarele gălbui-albicioase ale pădărilor, spre bucuria zecilor de copii care strigă, fericiți: „Uite mamă, în iarbă, un soare miștel! Și încă unul, și încă unul...” Iar laiețele gal-

Afiș editat
la Riga cu
prilejul
Săptămîinii
culturii
romînești

bene, răsădite de mîinile pricepute ale grădinarilor din Riga, îi bucură deopotrivă pe bătrîni și tineri.

În apa intens albastră, ca cerul acestor zile de primăvară, a canalului Riga se oglindesc nu numai teii, ci și mulți alți copaci din țări îndepărtate, care au prins bine în pămîntul

nostru leton, înfrumuseșindu-ne parcurile și bulevardele, și de care toți au aici atîta grijă. Mulți și-au îmbrăcat crengile cu vestmintul gingaș și parfumat al florilor, după cum s-au acoperit de floare și vișinii din livezile de la marginea orașului.

În apele canalului se oglindesc nu numai coroanele majestuoase ale copacilor de toate soiurile. Nu mai puțin majestuoasele lebede, pe care le cîntă cu atîta plăcere poezii, plutesc pe suprafața ca oglinda, ridicîndu-și semeț capetele mindre, arcuindu-și gîtul cu adevărat... de lebedă.

Odată cu primăvara, pe străzile bătrînei Riga a poposit soarele. Ciclonii și anticiclonii poznași au jucat timpul atîtea feste, încît toată iarna soarele și-a ținut ascuns globul de aur. Cu toate că, la drept vorbind, n-am prea avut iarnă.

Scăldate de soare, străzile Rigai cunosc o mai mare animație, troleibusele și automobilele lunecă mai vioi. Sînt mai voioși și oamenii. Și pe drept cuvînt: primele patru luni ale septenalului nostru au dat rezultate bune. Toți au muncit cu rivnă și entuziasm, mulți s-au acoperit de gloria înălțătoare a muncii. De aceea, la sărbătoreasca manifestație de 1 Mai, cîntecele au răsunat mai vesel, bucuria a tălăzuit de la un capăt la altul al străvechii capitale letone.

În această atmosferă de primăvară, va începe peste două zile Săptămîina culturii romînești — manifestație a prieteniei între popoarele noastre.

Pe scenele teatrelor letone se vor juca piese ale dramaturgilor romîni, corurile noastre vor interpreta cîntece care slăvesc prietenia popoarelor noastre. Locuitorii Rigai vor admira marea artă a poporului romîni, cu prilejul diverselor expoziții care se vor deschide aici. Editura letonă de stat a tipărit numeroase volume de opere alese ale scriitorilor romîni.

Toate acestea au necesitat pregătiri serioase, care au fost făcute cu deosebită dragoste.

Dorim din toată inima ca acțiunile începute în Săptămîina culturii romînești să se dezvolte, să se îmbogățească tot mai mult, pentru ca Bucureștii să simtă mereu alături umărul frățesc al Rigai, așa cum pe front ostașii noștri au simțit alături umărul tovarășilor lor romîni. Și nu a fost putere care să poată frînge această prietenie!

Luptăm și acum pe un front comun, împotriva ațîțătorilor la război, pentru pace în întreaga lume.

Salut călduros tuturor prietenilor romîni!

Valdis Luks

scriitor leton

Riga (prin telefon)

Un an de activitate

În urmă cu un an, din inițiativa unui mare număr de activiști de stat și pe țărîm obștesc, fruntași în producție și agricultură, oameni de știință și cultură, tehnicieni și reprezentanți ai forțelor armate sovietice a fost creată la Moscova Asociația de prietenie-sovieto-romînă. Telul Asociației este să contribuie la întărirea și dezvoltarea continuă a prieteniei și colaborării frățești dintre popoarele sovietic și romîn.

Pentru aceasta, Asociația a organizat manifestații consacrate unor reprezentanți de seamă ai culturii romînești, conferințe și referate privind realizările oamenilor muncii din Republica Populară Romînă pe calea construirii socialismului, adunări în care membrii delegațiilor sovietice care au vizitat țara prietenă își împărtășesc impresii.

O formă eficientă de popularizare a cunoștințelor despre România au constituit-o și seriile consacrate prieteniei sovieto-romîne, organizate în întreprinderi și instituții, în parcuri, precum și în diferitele săli publice.

Asfel, seri consacrate prieteniei romîno-sovietice au fost organizate la Moscova, Sverdlovsk și Odesa, cu prilejul aniversării a 14 ani de la eliberarea Romîniei de sub jugul fascist. În ajunul acestei remarcabile date, în Sala Coloanelor a Casei sindicatelor din Moscova a avut loc o adunare festivă la care au participat un mare număr de cetățeni din capitala sovietică. În ziua de 24 august, la manifestația ce a avut loc în Parcul de cultură și odihnă „Sokolniki” au luat cuvîntul A. V. Grebnev, vicepreședintele conducerii Asociației, precum și numeroși alți reprezentanți ai opiniei publice sovietice.

Cu prilejul Lunii prieteniei romîno-sovietice, în orașele Uniunii Sovietice au fost organizate reuniuni și manifestații de masă. În orașul Odesa, de pildă, în numeroase între-

prinderi au fost sărbătorite Zi-lele culturii romînești, iar la Uzina de rulmenți nr. 1 din Moscova, membrii asociației au organizat o seară a prieteniei sovieto-romîne. Tot atunci, în „Okteabrski zal” din Casa sindicatelor din Moscova, și-au împărtășit impresiile, cu prilejul unei adunări festive, G. G. Sotnikov, R. I. Makagonova și alți membri ai delegației sovietice care au participat la sărbătorirea Lunii prieteniei în România.

Asociația de prietenie sovieto-romînă a organizat reușite manifestații și cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la unirea Țărilor Romîne, a aniversării a 11 ani de la semnarea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală între U.R.S.S. și R.P.R.

Este bine cunoscut faptul că oamenii sovietici manifestați un viu interes pentru istoria și cultura poporului frate romîn. La concursul „Ce știți despre Republica Populară Romînă?”, organizat de A.R.L.U.S., au participat mii de ascultători sovietici ai emisiunii „Vorbește Bucureștii”. Foarte mulți dintre ei s-au adresat Asociației noastre pentru a cere lămuriri în legătură cu concursul.

În întreaga sa activitate, Asociația de prietenie sovieto-romînă se bizuie pe puternicul sprijin pe care i-l acordă oamenii sovietici, ale căror simțăminte frățești pentru poporul romîn sînt indeobște cunoscute.

Sîntem conștienți că recenta semnare a planului de colaborare între Uniunea asociațiilor sovietice de prietenie și legături culturale cu străindăteea și conducerea Asociației de prietenie sovieto-romînă pe de o parte, și Consiliul General A.R.L.U.S. pe de altă parte, va contribui la o și mai puternică strîngere a relațiilor prietenești dintre popoarele noastre.

A. Seriojkin

secretar general al Asociației de prietenie sovieto-romînă

Moscova, mai 1959

ȘCOALA MARELUI MAESTRU

Ștefan Gheorghiu

Zilele acestea s-a înapoiat de la Moscova tînrul nostru violonist Ștefan Gheorghiu, artist emerit, care a urmat un scurt curs de specializare cu David Oistrach. După Ion Voicu, acesta este al doilea interpret romîn care se perfecționează cu marele maestru sovietic.

— Cit timp și ce repertoriu ați studiat la Moscova?

— Deocamdată am stat numai 3 luni, fiindcă o serie de concerte în Occident l-au obligat pe David Oistrach să-și părăsească pentru cîva timp elevii. Repertoriul abordat a cuprins lucrări din epoci diferite (de la preclasicism pînă la perioada contemporană), în stiluri și școli diferite, încercînd să traversez mai mult piese deja învățate în țară, știut fiind timpul limitat de lucru. Totuși am studiat și două lucrări noi: „Tzigane” de Ravel și „Sonata

1-a” de Prokofiev. Din vechiul repertoriu: Concertele de Mozart (la major) și Brahms, Sonatele de Bach (sol minor) și Brahms (a treia), precum și cîteva piese mici (Debussy, Prokofiev, etc.).

— La ce lucrări l-ați asistat, deoarece știu că David Oistrach își invita adeseori tinerii veniți la specializare, la clasa sa din Conservator?

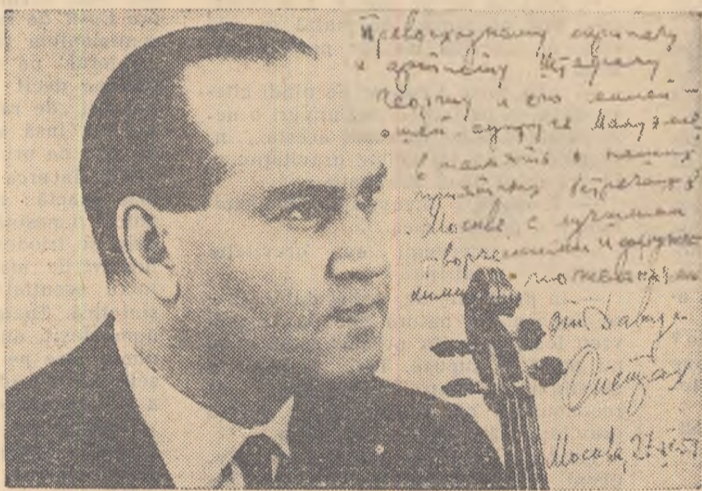
— Într-adevăr așa este. Maestrul lucrează personal repertoriul fiecăruia, dar nici nu se poate concepe o școală mai bună decît asistînd la cursurile sale. Mai ales, clipele petrecute în mijlocul aspiranților și absolvenților de la Conservator sînt o desfătare și o experiență excepțională. L-am auzit pe Valerii Klimov (premiul I „Ceikovski”) lucrînd „Sonata Kreutzer” de Beethoven, pe Victor Pikaizen în „Poemul” de Chausson și „Chacona” de Bach, pe Solomon Snitkovski (premiul I „George Enescu” în concerte de Haceaturian și Glazunov, pe Roza Fein (premiul I „Wieniavski”) în „Concertul” de Beethoven și pe I. Kunier, (actualul concurent sovietic la întrecerea de la Bruxelles).

— Ne puteți spune ce piese pregătea tînrul violonist pentru concursul de la Bruxelles?

— Sonata V-a de Isaye, Sonata în la minor de Bach, Fantezia de Jean Absill (toate piese impuse), apoi Fantezia scoțiană de Max Bruch și primul concert de Prokofiev.

— Ce colegi străîni mai aveați la Moscova?

— Destui și din toate colțu-

Excelentului violonist și artist Ștefan Gheorghiu și simpaticet soții Manuela, în amintirea plăcutelor noastre întâlniri de la Moscova, cu cele mai bune urări prietenești de succes de la David Oistrach.

Moscova, 27 IV-1959.

rile lumii. Școala violonistică sovietică și-a dobîndit o faimă mondială apreciabilă, iar David Oistrach este „asaltat” de pretutîndeni. Remarcabilă mi s-a părut, în special, australiana Mary-Beryl Kimber, laureată a concursului „Ceikovski”. Trebuie să adaug, însă, că pe lîngă aceștia, David Oistrach lucrează permanent cu 18 elevi la Conservator și nu puțini sînt aceia care au absolvit cursurile sale acum zece ani și mereu vine... să-i cînte!

— În ce constă școala lui Oistrach?

— Greu de spus în cîteva

cuvînte. În primul rînd merge pe linia școlii clasice, care respectă cu strictețe toate nuanțele, tempii, indicațiile tehnice ale partiturii. Nici un amănunt al compozitorului nu-i scapă. Apoi, urmărește dezvoltarea multilaterală a elevului, făcînd exclusiv muzică la curs.

— Alte anăunțe?

— Cere perfecțiunea tehnică. Este extrem de pedant. Totul îl exemplifică pe viu. Nu face lecția decît cu vioara alăturată. Îmi aduc aminte, într-o seară, că aveam lecție și deși ne aflam în incinta Conservatorului m-a luat cu mașina

acasă, fiindcă nu avea... vioara! Cîntă totul pe dinafară și are o memorie tulburătoare. Lucrează intens cîte 6 ore numai la Conservator în fiecare luni, joi și sîmbătă, asistat de P. A. Bodnarenko.

— Ce părere a avut la prima întâlnire „muzicală” directă?

— Este greu să spun totul, fiindcă laudele m-au copleșit. De pildă, după audiația părții a doua a „Concertului” de Brahms nu mi-a criticat decît... vioara! Sunetul este prea moale, nu servește destul elementele lirice. Multe aprecieri pozitive se răsfrîngeau asupra școlii violonistice romînești pe care o apreciază în mod deosebit și căreia îi descoperă multe afinități cu cea sovietică. Sigur că pe mine m-au interesat mai ales rezervele lui David Oistrach. Mi-a recomandat mai multă „gimnastică” violonistică, o trăsătură mai energică de arcuș și o atenție deosebită a contrastelor. De altfel ritmica, dinamica și trăirea intensă a momentului artistic, sînt permanente în atenția maestrului sovietic.

— Despre onul Oistrach?

— Îmi trebuie o zi întreagă să-ți vorbesc. Rareori un om atît de amabil, sincer, devotat, apropiat și de o modestie curcitoră. În repetate rînduri am fost invitat împreună cu soția mea acasă spre a asculta muzică (are o discotecă formidabilă și permanent solicitată de elevii săi!) sau a asista la lecții, repetiții de muzică de cameră etc.

Viorel Cosma

Acum șase luni, ziarele au anunțat căderea unui mare meteorit în Pamir. Știrea aceea laconică, de numai câteva rânduri, mi-a reținut îndată atenția.

Vă veți pune, poate, întrebarea: ce-l poate interesa asta pe un biochimist? Iată ce. În sfârșimăturile acestor „pietre cerești” noi căutăm secretul apariției vieții pe Pământ. Folosind o expresie mai puțin literară, dar mai exactă, voi spune că noi, biochimisții, studiem hidrocarburile continute în meteorii.

După câteva zile, presa publică o a doua știre despre meteoritul din Pamir. Expediția trimisă în căutarea lui îl descoperise la altitudinea de 4.000 de metri, și reușise să-l ridice cu ajutorul unui heliicopter.

Când am intrat la Institutul de astrofizică, directorul Institutului, Evgheni Nikonov, luă un teanc de fotografii pe care mi-l întinse, respirat ca un evantai. Erau fotografiile ale meteoritului. Spre surprinderea mea, semăna cu alte zeci de meteorii pe care îi văzusem înainte, aveau sau în fotografii. Un bloc de piatră în formă de fus, cu suprafața poroasă, cu capetele teșite. Atât și nimic mai mult.

Îi înapoiat fotografiile lui Nikonov. El clătină din cap și spuse cu o voce surdă, care parcă nu era a lui:

cilindru de nici trei metri lungime și cu diametru de vreo 60 de centimetri? Nikonov mă ascultă cu răbdare și apoi spuse:

— Peste un sfert de oră vom merge să-l vedem. Mai aștept pe cineva. În clipa asta, asistenții mei instalează cilindru într-o încăperea ermetică.

— Și totuși, despre ce ființe vii ar putea fi vorba? Trebuie să admiti că povestea ta e cam trasă de păr. Nu pot fi oameni înăuntru.

— Oameni? Ce înțelegi tu prin oameni?

— Mă rog, ființe gânditoare.

ducem de atâtea ori în rachetele experimentale maimuțe, ciini, iepuri..

Nikonov se îndepărta spre ușă, și ciocăniturile încetară. În liniștea care se așternu, se auzea distinct respirația șuierătoare a unuia dintre cei prezenți, fără îndoială gutunărit.

Ne apucărăm fără zăbavă de lucru. Inginerii trebuiau să stabilească ce se afla în interiorul aparatului. Astahov și cu mine aveam de asigurat o dublă protecție biologică: a pasagerilor astronavei contra microbilor terestri, și a personalului științific împotriva bacteriilor pe care le-ar fi putut conține cilindru.

N-aș putea spune cum și-au realizat inginerii misiunea. Nu aveam timp să-i urmăresc în timp ce roboteam în jurul navei misterioase. Tot ce-mi aduc aminte, e că au explorat cilindru cu ajutorul ultrasunetelor și al razelor gamma. După îndelungi discuții (cu Astahov, care era cam tare de ureche, nu era ușor să te înțelegi), am convenit ca întreaga operație de deschidere a cilindrului să se facă cu „brațele mecanice” comandate de la distanță. În prealabil, încăperea ermetică în care se afla astronava trebuia să fie bine dezinfectată, prin fluxuri puternice de raze ultraviolete.

Eram foarte grăbiți. La doi pași de noi o făptură vie stătea gata să moară, iar noi eram datori s-o salvăm.

Manevrând o puternică flacăra oxidică, „brațele mecanice” începură să taie metalul, cu mii de precauții. Așezați în fața îngustelor deschizături practice în zidul de beton, observam prin geamul gros mișcările de o precizie impecabilă ale enormelor mîini de fier. Încet, centimetrul cu centimetrul, flacăra arzătoare mușca din metalul necunoscut. Apoi, „brațele mecanice” apucară unul din capetele cilindrului, dindu-l la o parte ca pe un capac.

În astronavă nu era nici o ființă. Dar ea conținea, totuși, materie vie. În mijlocul cilindrului palpita un creier gigantic.

Folosesc cuvîntul „creier”, în mod cu totul convențional. Ceea ce zăria în prima clipă mi se păru a fi copia exactă — doar considerabil mărită — a unui creier omenesc. Privind însă mai atent, mi-am dat seama că greșeam. Era numai un fragment de creier. Mai târziu am descoperit că el era lipsit de toți centrii care comandă sentimentele și instinctele. Mai mult, „creierul” pe care-l priveam nu cuprindea decât cîteva dintre centrii nervoși „de raționare” ai unui creier normal, însă acești cîteva centri erau de zeci de ori mai mari.

Voi încerca să-i dau o definiție cât mai exactă: era o neurocalculatoră, adică o mașină de calculat în care diodele și triodele erau înlocuite prin celule vii de materie cerebrală. Și încă — lucru esențial — din materie cerebrală sintetică. Toate acestea le-am dedus numaidecît, după o mulțime de amănunte care pe mine nu mă puteau înșela. Și într-adevăr, mai târziu, ipoteza a fost confirmată.

Undeva, pe o planetă necunoscută, Rațiunea depășise, și încă cu mult, știința noastră, a pămîntenilor.

Pentru a crea bio-automate, trebuie rezolvate mai întîi cîteva probleme extrem de complicate: să sintetizezi formele superioare de albumină; să înveți să dirijezi procesele bio-electronice; să obligi materia vie și materia inertă să lucreze împreună. Toate a-

cestea le socoteam pur și simplu de domeniul fantasticului. Dar noul — chiar dacă fusese creat de locuitorii altei planete — năvălea impetuos în viața noastră, afirmînd marea adevăr că progresul științei nu poate avea hotare, că nu există limite, și nici nu pot exista, în fața năzuințelor celor mai îndrăznețe.

Nu știam care e compoziția atmosferei din interiorul cilindrului. Nici ce consecințe ar putea avea asupra creierului artificial contactul cu atmosfera terestră. Fiecare din noi încrămășat în așteptare, la postul lui, lingă compresoare, aparate, baloane cu gaz. Totul era pregătit pentru a corija cît mai iute compoziția atmosferei din încăperea ermetică. Dar, îndată după ce cilindrul fusese deschis, aparatele noastre automate ne înștiințară că atmosfera din nava cosmică era compusă din o cincime de oxigen și patru cincimi de heliu, iar presiunea depășea doar cu o zecime presiunea atmosferică normală de pe Pământ. Creierul continua să palpitate, poate doar ceva mai repede.

Compressoarele vuiră, făcînd să crească presiunea în cameră. Prima e tapă a operațiunii se închesea cu succes.

Așadar, atmosfera din nava cosmică cuprindea 20 la sută oxigen, ca și atmosfera terestră. Să fie oare o întîmplare? Nu. Căci tocmai în această concentrație, hemoglobina din singe se saturează în întregime cu oxigen. Prin urmare, astronava trebuia să cuprindă și un sistem circulator sangvin. Iar moartea unei părți a creierului ar atraže după sine, în mod fatal, moartea întregului.

Amintindu-mi astăzi încercările noastre de a salva creierul-artificial, mă cuprinde iarăși acel sentiment de amărăciune neputincioasă care ne copleșea atunci.

Ce puteam face?

Creierul acela făurit de oamenii de pe o altă planetă murea. Partea lui inferioară se și uscăse și se înnegrise. Numai deasupra, mai rămînea puțină materie palpitîndă. Era destul să se apropie cineva de el, pentru ca pulsațiile să devină febrile, de parcă creierul cerea ajutor.

Descoperisem repede felul cu funcționa sistemul care îl alimenta cu oxigen. Așa cum bănuisem, respirația se realiza prin intermediul hemei, o combinație chimică apropiată de hemoglobina. Stabilisem, de asemenea, cu destulă ușurință, cum funcționau dispozitivele care produceau oxigen și absorbeau gazul carbonic.

Din păcate însă, nu puteam împiedica moartea celulelor creierului. Și de bună seamă că aceste celule înregistraseră în cursul călătoriei nenumărate taine ale Universului. Dar noi nu i le mai puteam smulge.

Au fost încercate toate mijloacele, de la antibiotice pînă la intervenția chirurgicală. Dar toate au fost zadarnice.

În calitate mea de președinte a Comisiei extraordinare a Academiei de Științe, îmi întrebai încă o dată colegii, dacă făcusem tot ce ne stătea în putință... Era în zori. Ne aflam în mica sală de conferințe a Institutului. Savanții stăteau prăbușiți în fotolii, frînți de oboseală, tăcuți.

Nikonov își trecu mîna peste față, vrînd parcă să-și alunge osteneala, și rosti cu voce surdă:

— Totul!..

Toți încuviințară.

În schița Valentinei Juravliova „Taina meteoritului” se vorbește despre un bioautomat care este organul de comandă al unei nave cosmice, și în care „rolul de tuburi electronice îl joacă celulele vii”.

Filozofia modernă admite posibilitatea sintetizării materiei vii. Tema novelei are la bază atît afirmații ipotetice cît și afirmații rigurose științifice. Ideea includerii în construcția mașinilor a unor ansamble bioenergetice speciale îi preocupă de cîtuva timp pe oamenii de știință. Popularizarea acestei idei constituie un mare merit al autoarei. Este adevărat că schița conține și unele afirmații foarte discutabile, în speță cu privire la generarea celulelor creierului. Trebuie să precizăm că, cu tot caracterul ei atrăgător, această idee nu are încă suficiente temelii.

A. A. MALINOVSKI

membru în biroul secției de biologie matematică a Asociației cercetătorilor naturii din Moscova

A. S. STEBAKOV

candidat în științe biologice

Taina meteoritului

schită științifico-fantastică de VALENTINA JURAVLIOVA

— Nu e un meteorit! Sub carapacea de piatră e un cilindru metalic... cu o ființă vie înăuntru.

Acum, după atîta vreme, cînd prin minte mi se perindă amintirile acelei nopți de pomină, îmi pare ciudat că, timp de un minut întreg, n-am putut înțelege ce-mi spunea Nikonov. Totul era doar atît de simplu. Sint convinsă că tocmai această simplitate, care crea o impresie de neverosimil, de ireal, m-a împiedicat să pricep pe loc ceea ce-mi spunea Evgheni.

Meteoritul era într-adevăr o navă cosmică. Învelișul de piatră, care avea cam șapte centimetri grosime, acoperea un cilindru de metal, întunecat la culoare și foarte dens. Evgheni presupunea (lucru care mai târziu s-a adeverit) că el era menit să aere cilindru de izbiturile meteoritilor și de o supraîncălzire periculoasă. Aspectul poros al suprafeței lui se datora ciocnirilor cu micrometeorii. Urmele acestora erau atît de numeroase, încît nu mai încăpea nici o îndoială că astronava colindase ani de-a rîndul prin Cosmos.

Dacă cilindrul ar fi plin, spuse Nikonov, aranjînd mașinal fotografiile, ar cîntări pe puțin 20 de tone. Or, fără învelișul de piatră, greutatea lui abia trece de două tone. Din cilindru ies niște fire foarte fine care se vede că au fost rupte. Sint gata să pariez că acolo au fost niște aparate, montate în afara cilindrului, și care au fost smulse în momentul căderii. Galvanometrul conectat la aceste fire a dovedit existența unor slabe impulsuri electrice.

— Și de ce neapărat o ființă vie? replică eu. În cilindru pot foarte bine să fie instalate cîteva aparate automate.

— Nu, exclus, răspuse grăbit Nikonov. El ciocănește.

Nu înțelegem.

— Cine ciocănește?

— Cel care se află în interiorul cilindrului. Vocea lui Nikonov tremura. Cînd cineva se apropie, începe să ciocănească. El vede, nu știu cum, dar vede..

Telefonul sună. Nikonov ridică grăbit receptorul și ascultă încordat cîteva clipe.

— Cilindrul a fost explorat cu ajutorul ultrasunetelor, zise el, punînd încet receptorul în furcă. Pereții lui au mai puțin de 20 de milimetri grosime. Înăuntru nu există metal..

În clipa aceea, îmi veni în minte cea mai firească obiecție. Cilindrul nu e prea mare. Cum să încapă atunci în el ființe vii? Le-ar trebui nu numai spațiu, dar și hrană, apă, dispozitive pentru menținerea unei temperaturi constante și pentru regenerarea aerului. Cum să plasezi toate astea într-un

Pentru prima oară în seara aceea, Evgheni zîmbi:

— Cu mîini și cu picioare?

— Fără îndoială, răspusei eu.

— Nu există în astronavă astfel de oameni, spuse Nikonov, apăsînd pe cuvîntul „astfel”. Ea conține ființe gânditoare. Dar cum anume arată ele, asta-i greu de spus.

Acum toate îmi par cît se poate de clare. Dacă nava venită dintr-un alt sistem planetar a putut străbate imensitățile Cosmosului, înseamnă că pe planeta de pe care a fost lansată, știința a evoluat cu mult mai mult decît ne-am putea noi închipui. Chiar și numai acest fapt ar fi trebuit să ne facă să nu tragem concluzii pripite..

Convorbirea noastră fu intreruptă de sosirea academicianului Astahov, specialist în medicină cosmică.

Spre surprinderea mea, încă din prag, Astahov întrebă:

— Ce fel de motor au? Și rămase în picioare lingă ușă, cu mina la ureche, așteptînd răspunsul.

— Nici un fel de motor, zise Nikonov. Sub carapacea de piatră se află doar un cilindru metalic perfect lustruit.

— Aha, făcu Astahov. Se gîndi cîteva clipe, și pe fața sa se întipări o nemăsurată uimire. În cazul acesta.. în seamă că au un motor gravitațional. Ei stăpînesc deci gravitația.

— Probabil, încuviință Evgheni. Asta-i și părerea mea.

— Cum, interveni eu, gravitația poate fi oare dirijată?

— În principiu, da, indiscutabil, spuse Evgheni. În natură nici nu există vreo forță care, în ultimă instanță, să nu poată fi supusă. Totul e doar o chestiune de timp. Trebuie însă, să recunoaștem că, deocamdată, despre gravitație știm grozav de puțin.

Telefonul ne intrerupse din nou, Evgheni ridică receptorul și răspuse scurt:

— Venim! Apoi se întoarse spre noi și adăugă: Sintem așteptați.

Coborîrăm la subsol, pe o scară întortochiată și foarte abruptă. Cîteva oameni în halate albe ne așteptau în fața unei uși metalice masive. Cineva declanșă un motor nevăzut, și ușa se dădu încet la o parte.

De la primul pas, ochii îmi căzură pe nava cosmică. Era așezată orizontal, pe două suporturi: un cilindru de metal, cu suprafața de culoare închisă și foarte netedă. Învelișul de piatră, care în clipa prăbușirii crăpase în mai multe locuri, fusese acum înlăturat complet. La un capăt atîrnau trei fire de sîrmă foarte fine. Evgheni, care era cel mai aproape, înaintă cu un pas, și atunci auzirăm cu toții ciocăniturile. Din interiorul cilindrului răzbăteau niște zgomote bizare, care în orice caz nu aveau nimic din sunetul ritmic produs de o mașină în funcțiune. Mă gîndii atunci că nu era musai ca înăuntru să fie oameni. Doar și noi intro-

Aici incepe orașul

Peisajul cel mai caracteristic

„Atențiune! Ne apropiem de Moscova!”

De data aceasta, anunțul lansat de stația de radioficare a „Trenului prieteniei” nu mai aducea nici o noutate. În compartimente nu mai rămăsese de mult nimeni. Toți călătorii erau masați pe culoarele vagoanelor disputându-și câte o porțiune de fereastră cu... vederea spre Moscova.

Căci Moscova spre care ne îndreptăm tot timpul gândurile începe să se ofere privirilor, cu cel puțin un sfert de oră înaintea opririi trenului în marea gară Kiev, situată la intrarea dinspre sud-vest a Capitalei sovietice. De câțiva ani încoace, semnalul apropierii de Moscova îl dă apariția la orizont a unei siluete mult prea familiare: Universitatea „Lomonosov”.

O bună bucată de vreme grandiosul edificiu a servit ca emblemă a Moscovei postbelice, aflată în plină campanie de modernizare. Universitatea, noile construcții de mari proporții care au schimbat radical aspectul unor vechi artere centrale, cum era, de pildă, bătrâna stradă Tverskaia — frumoasa „Gorki” de astăzi, au dat nota caracteristică Moscovei celei noi.

Dar Moscova nouă, fără a se învechi, continuă să se reînnoie într-un ritm care o face aproape de nerecunoscut. Mărturie a acestui ritm nemăitîlnit sînt noile cartiere, îndeosebi cel din sud-vestul Capitalei, cartierul Lujniki, în care intră de drept Universitatea și uriașul complex sportiv de la poalele fostului „Deal al vrăbiilor”, de unde Napoleon a îmbrățișat pentru prima oară dintr-o privire orașul eroic, cuprins de vîlvătaiele auto-incendierii...

În ultimii ani, și mai cu seamă din anul cu care a început septenarul construcției desfășurate a comunismului, Lujniki — căruia i s-ar potrivi mai curînd numele de oraș decît cel de cartier — este adevăratul simbol al Moscovei de astăzi.

Cu acest „oraș în oraș” am făcut cunoștință mai îndeaproape din clipa în care am ieșit pe poarta gării Kiev, dar l-am simțit încă din tren, trecîndu-i în revistă zecile și zecile de blocuri aliniate în cvartalele care se înșiruie, pe lungi distanțe, în vecinătatea gării. Alături de cele finisate și predate spre folosință, concurează cu statistica blocurile noi aflate în plină și rapidă construcție.

Am vizitat unul din cele 2.000 de șantiere de construcție, cite numără astăzi Moscova. Am văzut pe acest șantier multe lucruri interesante din domeniul zidăriei moderne, dar ceea ce n-am prea văzut au fost... zidarii. În vitrinele de „mică publicitate” care se pot întîlni la tot pasul pe străzile Capitalei sovietice, se pot citi numeroase anunțuri prin care șantierele de construcții de locuințe caută lucrători. Spre deosebire însă de ceea ce știam din trecut, rare sînt invitațiile la lucru adresate zidarilor „clasici”. În schimb, de mare căutare se bucură noii specialiști în construcții: macaragii, montorii, fierar-betonistii, șoferii etc. Da, șoferilor le revine un mare rol în ridicarea unui nou bloc de locuințe. I-am văzut la lucru și nu m-am mirat apoi de însemnătatea acestui angrenaj motorizat în funcționarea unui șantier de construcții moscovit. Cu camioanele lor de diferite tonaje, ei aduc direct de la uzinele de prefabricate blocurile și panourile care urmează a fi preluate imediat de montorii de apartamente. Prețioasa lor încărcătură nu se depozitează nici un moment pe șantier. Ea este ridicată direct din camion de brațele agile ale macaralelor, ori trece în grija specialiștilor de pe schelele înalte, unde își iau locul cuvenit în profilul clădirii. Totul se desfășoară cu o mare precizie de timp. Camioanele sosesc după un grafic orar și tot după grafic se descarcă. Iată un important izvor de economie de timp și de bani, iată un mijloc practic de a grăbi simțitor ritmul construcției.

Nu m-am mirat, de aceea, citind în „Vecerniaia Moskva”, în ajunul lui 1 Mai, că sărbătoarea primăverii și a muncii a găsit peste 90.000 de moscoviți mutați în apartamente nou-nouțe. Fericii chiriași au ocupat apartamentele terminate în primele 4 luni ale anului acesta.

Se mai poate oare îndoi cineva că prevederile septenarului: 20 milioane mp suprafață locativă, sau 700.000 de apartamente, construite la Moscova, vor deveni o realitate?

S. Maximilian

Participantii
la „TRENUL PRIETENIEI” povestesc...

M O S C O V A ,

AȘA CUM AM VĂZUT-O...

Solicitasem cuiva din București un ghid al Moscovei: „Știi — i-am zis — în orașul acesta imens, cu cele cinci milioane de oameni ai săi, nu mi

rea ei, prin lungimea ei, prin monumentele și clădirile somptuoase care o mărginesc.

Fac patru kilometri în sus, patru kilometri în jos: cotesc

luat-o de mînd și a dus-o în față: i-a oferit primul loc.

Pimbarea mea prin Moscova continuă: revin în Piața Roșie și după ce trec din nou prin

S T R A D A

va fi, desigur, toomai ușor să mă descurc fără vreo indicație tipărită. Amicul m-a privit cu îngăduință și, în loc de ghid, mi-a oferit un... sfat: „Pe străzile Moscovei poți să circuli foarte bine și fără ghid. Nu te rătăcești... Te orientezi după stele... ca marinarii!” Mi s-a părut că omul meu vorbește în parabolă. Am reținut totuși ceva din sfatul pe care, atunci nu-l înțelegeam prea bine, și-am plecat spre Moscova, fără ghid în buzunar...

...Iată-mă, acum, pe principală arteră a Moscovei. O cunoașteți desigur, sau, cel puțin ați auzit de ea: strada Gorki — fermecătoare prin deschide-

apoi la dreapta prin scuarul din fața Bolșoi Teatr-ului și trec într-un cartier aproape tot atât de animat ca și strada Gorki. Mirajul străzii e atât de puternic, încît mă atrage tot mai adînc spre inima marelui oraș. Fiecare vitrină e o halță. Sînt expuse atîtea lucruri noi și interesante, încît aș cumpăra tot! Fac o oprire în fața unei stații de troleibus: admir ordinea cu care omul sovietic își așteaptă rîndul la urcare. Nici un fel de aglomerație, nici un fel de altercație. Fiecare și așteaptă rîndul citind un ziar, o carte. O feliță cu părul de culoarea spicului de griu, s-a așezat cuminte la rînd. Un vîrslnic a

strada Gorki ajung pe bulevardul Lenin. Iată-mă într-un alt colț plin de viață al marelui oraș. E și aici un imens du-te-vino de oameni voioși. Îi urmăresc cu privirea: lumea e îmbrăcată cu gust, cu acea decență care învinge dintr-odată extravaganța. Merg mai departe: admir curățenia. Pe hectare întregi de asfalt n-ai să găsești un cocoloș de hirtie, un muc de țigară, un chibrit folosit. Toate acestea sînt expediate spre unul din sutele de mii de coșuri de la marginea

F. Urseanu

(continuare în pag. 8-a)

Moscova. Piața Sverdlov

Scenă tipică pentru demonstrația de 1 Mai. Tineretul sovietic este plin de viață, exuberant.

Moscova anului 1959 este un mare centru de turism internațional

Copiii sînt stăpîni necontenite

Piața Roșie. Cînd pentru prima oară urci pe lîngă Muzeul de istorie și te afli în pragul ei, Piața te imbie cu o priveliște de neuitat: Kremlinul la dreapta, cu imponentul zid crenelat la poalele căruia, sever și solemn, stă mausoleul; clădirea G.U.M.-ului la stînga, completînd ambianța și unitatea arhitectonică; iar în față, departe, înscrisă feeric pe albastrul cerului și izvorîtă din frumusețile locului, catedrala Vasili Blajenii... Respirația îți se taie și pasul întirzie. Ghidul, dornic să-și implinească datoria și mîndru de ceea ce are a-ți spune, începe prin prezentarea priveliștei. Numărînd vreo sută

Piața Roșie

treizeci de metri lățime și mai mult de un kilometru lungime, Piața e una dintre cele mai frumoase ale Moscovei. Numele ei însuși o mărturisește, „Krasnaia” însemnînd cîndva, în trecut, același lucru cu „krasivaia” (frumoasă). Minunatul ei ansamblu arhitectonic s-a construit de-a lungul istoriei, secole la rînd, pornind de la zidurile Kremlinului, cu semețele sale turnuri Spasski, Senatski, Nikolski și implinindu-se cu catedrala Vasili Blajenii. Construcția severă a zidurilor, eleganța și suplețea turnurilor, formele catedralei, toate acestea încheagă o deplină armonie. Se opresc aici întotdeauna străinii, călători de peste țări și mări, mărturisindu-și incintarea și uimirea.

Priveliștea ce-o ai în față cînd urci strada, dincolo de incintarea ochilor, îți dezvăluie, pas cu pas, piatră cu piatră, o îndelungată istorie, la fel de emoționantă ca peisajul pe care îl contempli. O istorie zbuciumată, strîns legată de Kremlin, de Moscova, de viața eroicului popor rus. Pe aici, prin Piața Roșie, au intrat în Kremlin, în 1612, ostașii ruși eliberatori ai Moscovei, în frunte cu Minin și Pojarski. Aici, în Piața Roșie, în veacul al XVII-lea, au avut loc, în două rînduri, războaie împotriva asupririi feudale. Aici, în Piața Roșie, în 1671 a fost executat Stepan Razin, ca să fie pildă de spaimă pentru poporul împilat. Pe aici au trecut măvălițoarele oști ale lui Napoleon. Aici, sute de ani la rînd, în fața alaiului domnesc al mîndrilor țări, a trebuit norodul să-și dezgolească fruntea plecîndu-și capul în țărîna, pe caldarîmul frumoasei piețe.

Cînd pentru prima oară urci strada pe lîngă Muzeul de istorie și contempli fermecat priveliștea, din pragul Pieței încă, simți atmosfera solemnă ce înconjoară mausoleul. E monumentul care atrage zilnic mii de vizitatori. Și nu poți pași fără emoție pe pietrele Pieței, gîndindu-te că, pe același caldarîm a trecut cîndva Lenin, gîndindu-te că, aici, poporul împilat și constrins să-și plece capul în țărîna a ridicat în octombrie 1917 fruntea sus, exemplu minunat pentru muncitorii de pretutîndeni.

Cînd pentru prima oară urci strada și contempli priveliștea Pieței, respirația îți se taie și pasul întirzie. Îți vin în minte atîtea întîmplări îndepărtate, alături de atîtea fapte petrecute în anii noștri. Piața Roșie te copleșește. Și, cunoscînd-o într-una din marile sărbători ale anului — în ziua primăvăratecului 1 Mai — îți va rămîne cu atît mai mult întipărită în amintire. Ți-au venit în minte fapte și întîmplări petrecute cu sute și sute de ani în urmă. Dar în întîia zi de mai trec prin fața ta, prin Piața Roșie, prin frumoasa Piața Roșie, sute și sute de mii de oameni, purtînd întipărite pe chipurile senine gîndurile senine ale marelui popor.

Cînd, în dimineața zilei de 1 Mai, orologiul Kremlinului a pornit să bată ora zece, a început marea demonstrație. În acordurile fanfarei care număra nu mai puțin de o mie de instrumentiști, a fost deschisă parada militară. Priveam cu admirație Armata Sovietică defilînd în Piața Roșie și fiecare dintre noi se simțea cuprins de senzația de voieșie și sănătate pe care o radiau tinerii sportivi. Entuziasmul creștea odată cu talazurile mulțimii. Pe negîndite parcă, din străzile largi și îndepărtate, au pornit coloanele nesfîrșite ale oamenilor muncii care se întîlneau în Piața Manejului. Aici formau o masă compactă. Se despărțeau din nou în fața Muzeului de istorie ca să se contopească iarăși în Piața Roșie. Cît vedeai cu ochii — o mare nesfîrșită de steaguri purpurii și flori. Printre ramuri și drapele se înălțau portretele conducătorilor partidului comunist și al guvernului Uniunii Sovietice, se înălțau panouri uriașe purtînd inscripțiile „Comunismul va învinge”, „Pace”, „Prietenie” și mai ales „Vom îndeplini înainte de termen planul septenal”.

Primul 1 Mai al septenalei a transformat Piața Roșie, frumoasa Piața Roșie, într-un imn înălțător închinat păcii și comunismului.

Horia Horșia

7 i puteai întîlni pretutîndeni. Se integraseră în peisajul moscovit, imprimîndu-i o notă de pitoresc — cu înfățișarea, vestimintele și graiurile lor alii de felurite. Majoritatea o formau turiștii. Mulți dintre ei descinseseră, ca și noi, din trenuri speciale, venind din Franța, Cehoslovacia, Ungaria sau Republica Democrată Germană. Se mai aflau în acele zile în Capitala sovietică și alte sute de străini sosiți din peste 60 de țări la invitația organizațiilor obștești din Uniunea Sovietică, pentru a asista la sărbătorirea zilei de 1 Mai.

Drumurile noastre s-au încrucișat adesea cu cele ale altor oaspeți. Străzile Moscovei exercitau doar și asupra lor aceeași atracție irezistibilă. Cu nelipsite aparate de fotografiat, colindau neobosiți prin diferite cartiere ale orașului, poposau în fața vitrinelor și a statuiilor, manevrau dicționare de buzunar, străduindu-se să pronunțe corect cite un cuvînt rusesc memorat proaspăt, sau... încurcau circulația la intersecții, pentru a fixa pe peliculă un instantaneu interesant.

Dacă doreai cu tot dinadinsul să-ți întîlnești, nu aveai decît să te instalezi în apropierea unui cărucior cu „morozino”. Trecea un minut, două... Nici un străin nu putea rămîne indiferent în fața unei tentații alii de delicioase. Am cunoscut turiști cehi și germani care inițiaseră adevărate întreceri ale consumatorilor celor mai multe specialități de in-

TURIȘTII STRĂINI

ghețată, oferind ca premiu o porție respectabilă din neîntrecutul „eschimo”.

Curiozitatea și dorința de a cumpăra mici daruri și amintiri purlau de nemărate ori pașii oaspeților în labirintul raioanelor GUM-ului. Și cred că nici cel mai fervent vizitator străin al acestui magazin nu se poate lăuda că nu i s-a întimplat măcar o dată să se trezească pe nesimțite tot în punctul de unde plecase.

Serile, locul cel mai îndrăgît de turiștii era Universitatea de pe colinele Lenin, de unde se oferă privirilor feerica panoramă a orașului scîldat în lumini.

Întimplarea a făcut ca grupul nostru să viziteze muzeul din Palatul Kremlinului odată cu un mare grup de turiști francezi. Erau, firește, în cea mai mare parte oameni înstăriți, negustori, funcționari superiori, care-și puteau permite luxul unei călătorii în străinătate.

Mulți au păsît, desigur, pe pămîntul sovietic cu idei preconcepute. La început erau înclinați să privească totul cu neîncredere, „să nu se lase înșelați de aparențe”. Dar realitatea, contactul viu, cotidian cu oamenii sovietici, cuceritoarea lor sinceritate, a avut darul să spulbere prejudecățile stupide cu care veniseră de acasă. Căci e destul să trăiești fie și numai cîteva zile în mîezul vieții sovietice, să vezi cum răsar ca sub o baghetă vrăjită etajele elegantelor clădiri de pe Leninski Prospekt, să vizitezi stațiile metroului — aceste veritabile palate subterane —, să cunoști ospitalitatea, celebra ospitalitate a oamenilor sovietici, pentru ca să-ți dai seama cît de absurde sînt gogorițele antisovietice pe care calomnatorii de profesie încearcă să le servească cetățeanului nevizitat din occident.

Fără îndoială că din rîndurile miilor de străini, care s-au aflat în Capitala Uniunii Sovietice în insoritul 1 Mai din acest an, mulți sînt astăzi prieteni sinceri ai orașului Moscova și ai minunațiilor săi locuitori.

Maria Cosmetatos

AMINTIRI CARE

Pentru cei 330 de turiști romîni, fiecare zi petrecută pe pămîntul sovietic a însemnat prietenii unor impresii vii, puternice, copleșitoare.

Vom păstra multă vreme, printre cele mai dragi amintiri ale acestei călătorii, imaginea grandioasă a Moscovei în plină construcție, ca și freamătul tumultuos al coloanelor de demonstrații care se îndreptau în dimineața zilei de 1 Mai spre Piața Roșie. Nu vom uita frumusețea acestei zile cu fluturarea drapelului roșii desfășurate, cu nenumăratele panouri pe care erau înscrise angajamentele entuziaste de a îndeplini septenarul înainte de termen, cu coloritul de o neasemuită varietate al florilor, cu risul zglobiu al fetelor și zborul avîntat spre înalțuri al uriașelor baloane policrome.

Vom păstra deopotrivă, printre cele mai dragi amintiri, emoționantele mărturii ale prieteniei frățești și sincere pe care ne-au arătat-o oamenii sovietici.

Este de-a dreptul impresionant interesul pe care poporul sovietic îl manifestă față de cultura și realizările poporului romîni. Am putut constata acest lucru în tot timpul călătoriei noastre și, mai ales, asistînd la întîlnirea grupului turiștilor romîni cu oamenii muncii din Moscova, care a avut loc în după-amiaza zilei de 3 mai în parcul de cultură „Maxim Gorki”. Întîlnirea a constituit o impresionantă manifestare a prieteniei sovieto-romine. Ni s-a făcut și aici, ca pretutîndeni, o primire extrem de călduroasă. În fața intrării monumentale a parcului ne-au întîmpinat sute de moscoviți, care ne-au oferit buchete de flori și ne-au adresat călduroase urări de bun venit. Ne-am îndreptat, alături de gazdele noastre, sub ploaia multicoloră a confetelor spre teatrul de vară unde urma să se desfășoare concertul organizat în cinstea noastră de Asociația de prietenie sovieto-romină. Aici ne aștepta o surpriză deosebit de plă-

Kremlinul — inima Moscovei

curilor moscovite

O plimbare pe canalul Moscova nu poate lăsa pe nimeni indiferent.

MAGAZINELE...

pen- ultimele perfecționări caută noile ceasuri-brățară „Sportivnoe” sau amatorii de radio așteaptă începerea producției de masă a aparatelor acționate de tranzistori. Discuțiile în acest sens, care pot fi surprinse în fața oricărei din vitrinele magazinelor de specialitate, sînt astfel revelatoare nu numai pentru realizările industriei sovietice, ci și pentru posibilitățile sportive de cumpărare ale cetățeanului sovietic.

Omul sovietic din vara anului 1959 are în mod evident conștiința că trăiește astăzi mai bine ca înainte și că într-un viitor apropiat va trăi și mai bine decît în clipa de față. Magazinele Moscovei vădesc grija lui crescută pentru ținuta vestimentară sau, dacă vreți, pentru modă: pantofi cu croiala cea mai modernă, stoffe și țesături în culori pastelate, confecții care nu seamănă a „confecții, lenjerie de corp din mase plastice.

Dar în legătură cu articolele vestimentare și de uz menajer din mase plastice și cu deschiderea unui nou mare magazin — Sinteticeskie tovari — pe strada Gorki, ajungem la un alt aspect caracteristic al magazinelor sovietice. Anume, gradul lor înalt de specializare.

La Moscova există un număr de Universități — magazine universale — dintre care cel mai mare: GUM e un adevărat labirint al tentațiilor de tot felul, iar unul dintre cele mai interesante prin specificul său e Delski mir, adică Lumea copiilor. În afară de aceste Univermaguri, majoritatea covârșitoare a magazinelor e alcătuită însă din magazine specializate, cu profile limitate, care facilitează mult viața cumpărătorului: de la magazine speciale pentru piese de radio sau produse din lapte, la magazine cu produse semifabricate pentru gospodine sau magazine speciale de stilouri și creioane mecanice. În asemenea magazine, în care nu intră firește decît cumpărătorii interesați de gama limitată de produse oferite spre vânzare, nu se produce niciodată îmbulzeală și cetățeanul economisește o mare parte din timpul pe care i l-ar fi cerut o cumpărătură similară la un Univermag. Care-și are, însă, și el rațiunile și avantajele lui.

De altfel, confortul cumpărăturii este una din realitățile cele mai atrăgătoare ale magazinelor sovietice și se vedează pe mai multe planuri. Reiese, dacă vreți,

chiar din spațiul aerat al magazinelor, din agerimea și amabilitatea vânzătorilor (cel mai adesea drăgălașe vânzătoare, îngrijite, coafate și cu unghiile făcute), din sistemul ingenios de prezentare a mărfurilor. Magazinul de discuri de pe lângă GUM merită prin el însuși o adevărată cantată. Din nișle cartotecii cu fișe mobile — ce se completează sau se schimbă în fiecare zi — poți afla în zece minute tot ce găsești de vânzare în uriașul magazin. Și asta înseamnă mii de discuri diferite. Cumpărătorului nu-i rămîne decît să-și noteze numărul sub care discul pe care-l dorește e trecut în fișa respectivă și să-l prezinte vânzătoarei, care i-l scoate într-o clipă din discotecă. Magazinul este divizat în mai multe raioane, ce vînd cite 400—500 de discuri, diferite, care corespund la tot altele numere notale în fișierul de care aminteam.

Am stăruit mai sus asupra hranei spirituale a locuitorilor Moscovei. Dar dacă vrei să vorbești — oricît de sumar — despre magazinele marii capitale nu se poate să nu amintești și despre imaginea pe care ele o dau despre hrana terestră a moscoviților.

Moscovitul are la îndemînă un număr infinit de magazine care vînd nu știu cite feluri de piine, pînișoare, chifle, biscuiți, o cifră astronomică de lăptării care deslăc toate soiurile de produse de lapte, o sumă probabil și ea uriașă de Gastronomuri, Konditerskie. Prodovolstvennie magazine, Bakalei, fără să mai vorbim de cafenele, braserii, restaurante, magazine care vînd numai dulciuri ori numai înghețată. Nu știu dacă înșiruirea este exhaustivă — și probabil că nu — dar cert este că imaginea pe care ele o oferă vorbește foarte elocvent despre belșugul, varietatea și calitatea indiscutabilă a produselor alimentare care îndestulează astăzi nevoile de trai ale cetățeanului sovietic.

Magazinele Moscovei din vara anului 1959 îl pot astfel încredința pe orice călător străin — alături de alte mărturii — de un adevăr important și indiscutabil: Uniunea Sovietică este o țară înfloritoare, care se află pe punctul de a face noi salturi gigantice înainte, omul sovietic are o viață plină și toate condițiile spre a-și făuri marea sa viitor.

Dumitru Hincu

Participanții la „TRENUL PRIETENIEI” povestesc...

De colinele Lenin

Una din cele mai puternice impresii ale călătoriei noastre ne-a lăsat-o vizitarea Universității „Lomonosov”.

Celate a științei, Universitatea „Lomonosov” depășește toate așteptările — chiar și ale celui mai avizat vizitator. Chiar și pentru cel care a cutreierat multe capitale ale lumii, ea rămîne singularizată în covârșitoarea ei măreție și frumusețe. De pe colinele Lenin, Universitatea domină orașul, așa cum burgurile medievale erau dominate de cetățuile seniorilor. Numai că, pe cînd între acele cetățuși și burguri ale vremilor trecute se căsca o prăpastie, între imensa cetate universitară de pe colinele Lenin și marea oraș se petrece, organic, cea osmoză, cea interpenetrare fericită, generaloare de lumină pentru întreg universul.

Aici își duc, necurmat, munca mai bine de 6.000 cadre didactice și peste 23.000 de studenți, aceștia din urmă aparținînd unui număr de 79 de naționalități. Universitatea „Lomonosov” reprezintă astfel un uriaș mozaic al naționalităților, al prejuri reciproce și al prieteniei.

Pentru studentul de altă dată, Universitatea „Lomonosov” este o neîntreruptă sursă de ui-

mire și entuziasm. Cine va putea măsura depărtarea dintre trecut și prezent, decît doar studentul de ieri care, în orice universitate din lume s-ar fi aflat, nu rare îi erau zilele cînd masa de prînz era un vis greu de împlinit, cînd frigul îl alunga din odaia înghețată de la mansardă ca să se refugieze, cu carnea pe genunchi, în liniștea unui muzeu — atunci cînd nu era alunecat și de acolo?... Care dintre studenții de ieri ar fi putut crede că înăuntrul unei singure universități se vor afla 6.000 de camere de locuit afectate exclusiv studenților și că ei se vor bucura de tot confortul și liniștea prielnică studiului, scutiți de grijile existenței; că vor dispune, în interiorul aceleiași clădiri, de un adevărat complex sportiv, cu săli de gimnastică și piscine, că vor beneficia de cantine minunate, că vor avea vaste săli de studiu dar și săli de dans, laboratoare și grădini botanice și, mai ales, aceea bibliotecă imensă, cuprinzînd citeva etaje și numărînd peste două milioane de volume?

Acest lucru l-a realizat Moscova pentru studenții ei veniți din toate colțurile Uniunii Sovietice și din multe țări ale lumii.

Pe acești studenți îi urmărim cu gîndul după ce le-am vizitat admirabilele lor universități. Îi vedem aplecați asupra cărților și cursurilor. Îi vedem în camerele lor de odihnă și de studiu, și, în sfîrșit, acolo unde-și vor primi diploma ce le va încunună munca, în aceea feerică aulă cu draperiile grele din mătasea dăruită de comsomoliștii fabricii „Krasnaia Roza” — în aula unde acustica e atît de perfectă, încît vocea conferențiarului poate fi limpede auzită, jără microfon, din orice loc.

Am vizitat Universitatea „Lomonosov” ziua și am redăzută apoi noaptea. Lumina becurilor electrice răzbătea prin ferestrele celor 45.000 de încăperi aflate de-a lungul celor 37 etaje. Și această universitate „Lomonosov”, superbă revărsare de lumină, ni s-a părut profund simbolică. Holărit: Universitatea „Lomonosov” este o imagine strălucită a superiorității sistemului sovietic de învățămînt, care nu poate să nu uimească pe orice vizitator străin, indiferent dacă a venit din răsărit ori din apus. Mai ales din apus...

Boșdan Varvara

Fotografiile amatori nu înțeleg să scape nici o ocazie...

U SE VOR ȘTERGE...

această manifestare au ați citiva dintre cei mai reprezentanți ai artei printre care grupul de la teatru M.H.A.T., cu artista poporului năruț violonist Solovikovski, laureat al lui George Enescu, danșvestitului ansamblu al Sovietice condus de ov. Ne-a făcut deoseire să înțelegem la această a prieteniei un grup și romini care învață teletele din Moscova și curat de aprecierea pe acordat-o spectatorii programului lor muzical bucurat de asemenea muzica rominească oscută și îndrăgita de vietici. Ne-au demonstrat lucru nu numai aplauze care au răscare număr executanții romini, ci și entuziaste care a răspuns insistență la invitația de cor melodia bine cu-

noscută și la Moscova: „In Bucureștiul iubit”.

În timpul călătoriei noastre ni s-au oferit mai multe prilejuri de a ne întâlni cu membrii din conducerea Asociației de prietenie sovieto-romină. Aceste întâlniri, ca și însușele serbare din parcul „Gorki” ne-au ajutat să ne formăm o imagine cuprinzătoare despre activitatea interesantă pe care o desfășoară această Asociație pentru a face cunoscute poporului sovietic înfăptuirile oamenilor muncii din România. Am avut de asemenea prilejul să facem cunoștință cu unul dintre cei mai activi membri colectivi ai Asociației: școala numărul 189 din Moscova, ai cărei elevi poartă o intensă corespondență cu elevii din țara noastră și organizează cu regularitate manifestări consacrate prezentării culturii rominești. Cei mai tineri membri ai grupului nostru — pionierii și școlarii, au fost oaspeții acestei școli moscovite și au luat

parte, alături de noii lor prieteni, la adunarea festivă consacrată zilei de 1 Mai.

Am luat cunoștință cu mult interes de pregătirile ce au loc la Asociația sovieto-romină pentru sărbătorirea celei de a 15-a aniversări a eliberării României. Cu această ocazie, Asociația va organiza conferințe, seri literare, gale de filme rominești, expoziții de pictură și artă populară rominească.

Mulțumim și pe această cale din toată inima tovarășilor din conducerea Asociației sovieto-romine pentru dragostea și atenția cu care ne-au înconjurat în tot timpul călătoriei noastre și le dorim noi succese în activitatea de întărire a legăturilor de prietenie dintre popoarele sovietic și romin.

prof. univ.
Emil Lăzărescu
președintele consiliului regional A.R.L.U.S.
Galați

*Participanții
la „TRENUL PRIETENIEI” povestesc...*

După orele 19,30...

În zilele acestea tulburătoare de primăvară, Moscova nu-și conține freacă. Luminile amurgului schimbă coloritul turentului multiform de oameni care curentul strada Gorki, dar nu-i micșorează freacă.

E o oră însă în pragul inserării, când ochiul atent observă o mișcare mai febrilă, un pas mai grăbit, care adună zeci de moscoviți în direcții diferite. Brăzdind orașul, ei se îndreaptă, spre piața Sverdlov și Petrovka, spre Arbat și strada Herzen, spre piața Comunei și strada Cehov. Se apropie vremea care fură adierilor mingiitoare ale aerului de mai pe îndrăgostiții de plimbare, atrăgându-i magnetic în sălile de teatru. E aproape 19,30 și ultimul gong se prețeste să curme tumultul foaielor. Spectacolul a început...

Călătorului sosit de pe meleaguri îndepărtate îi e cu mult mai greu să-și fixeze, pentru un scurt răstimp, alegerea asupra unui teatru sau altul, asupra unei reprezentații sau alteia. Se joacă în această săptămână la Moscova Shakespeare și Tolstoi, Schiller și Cehov, Thackeray și Ostrovski, Ibsen și Gorki, Shaw și Maiakovski, Wilde și Gogol, piese de autori finlandezi, americani, portughezi, sârbi, italieni și alții. Dar se joacă mai cu seamă piese sovietice, scrise de dramaturgi consacrați ca Pogodin și Sofronov, Leonov și Korneiciuk, Selvinski și Rahmanov, alături de lucrările unor tineri înzestrați ca Lev Zorin, Zoria Danovskaia și alții. Pasionanta actualitate a edificării comuniste palpă în aceste opere, emoționând profund, chemând alături o lume întreagă. Universul moral al omului sovietic își desface liniile cuceritoare, aducând la luminile rampei, în toată măreția sa, adevărul vremii noi. În această perspectivă, alegerea a devenit mult mai ușoară...

Mi-am îndreptat pașii, în prima seară, spre teatrul „Maiakovski”. Afișul anunța o piesă nouă de Pogodin, „Mica studentă”. În ingenioasa viziune regizorală a lui Tolmazov, tineri actori își depănau pe scenă amintiri proaspete din studenție, deosebindu-se temperamental, dar unindu-se fără preget în munca patriotică de desțelenire a generoaselor pământuri siberiene.

La teatrul „Mossoviet”, „Bătălia în marș” a Galinei Nikolaeva și a lui S. Radzinski își alege eroi pe deplin mături de astădată din peisajul uman al unei uzine. Directorul de scenă Zavadski s-a apropiat cu dragoste de această însemnată temă contemporană, descifrându-i cu multă grijă sensurile, care au trecut cu ușurință la public. În sala populată în cea mai mare parte de muncitori din cartierul industrial în care e așezat teatrul, fiecare replică și-a găsit ecoul, stîrnind uneori zimbetul și aplauzele, alteori nemulțumirea și mur-

murul dezaprobat. În pauze, discuțiile s-au învîrtit aproape în exclusivitate în jurul piesei și am auzit la bufet critici vehemente la adresa rutinierului Valgan și aprecieri elogioase, prietenești, în legătură cu organizatorul de partid Ciubasov și inginerul Bahirev, a căror izbîndă spectatorii o chemau nerăbdători în actele următoare.

Impresionantă a fost premiera de la Teatrul central de copii, cu piesa „Meșterii liberi” de Zoria Danovskaia, Dramaturga debutantă a depus în urmă cu câteva luni lucrarea la revista „Teatr” și puțin după aceea a pierit într-un groaznic accident. Ea n-a mai apucat să vadă realizarea scenică a operei sale, n-a mai izbutit să-și confrunte gîndul scriitoricesc cu interpretarea actoricescă inspirată. Plină de talent, străbătută de un autentic fior poetic, piesa Zoriei Danovskaia reconstituie în scenă momente din viața colhoznică, făcînd apoteoza muncii colective, în contrast acut cu destinul tragic al unui însingurat, rătăcit pe drumurile nefaste ale individualismului.

La Teatrul Armatei Sovietice și la Teatrul de Satiră, am văzut două comedii noi — „Oameni de treabă” de Lev Zorin și „Monument propriu” de S. Mihalkov — care au prins în țesătura fină a unor spectacole pline de vervă citeva instantanee din existența unor personaje anacronice în lumea sovietică. Tonalitatea optimistă a acestor reprezentații le-a dat măsura actuală, demonstrînd cu strălucire forța satirei și importanțele ei valente educative.

Intr-o singură seară, am abandonat plin de remușcări contemporaneitatea, refugiindu-mă în „Casa de păpuși” a lui Ibsen și urmărind la teatrul „Mossoviet” peripețiile nefericite ale Norei. N-am putut însă rezista ispitei de a o revedea pe celebra, mult iubita actriță de film Liubov Orlova, care intruchipa binecunoscutul personaj ibsenian. Și am asistat la miracolul identificării depline a acestei mari actrițe care numără aproape 6 decenii, cu zglobia, adolescentina Noră, Orlova a dansat tarantella ca o fată de 17 ani, a sedus cu qlasul ei cald și cu neobișnuitul ei farmec scenic. A fost Nora.

...După orele 19,30, s-au stins la Moscova în această săptămână de nenumărate ori, candelabrele sălilor de spectacole, lăsîndu-se înlocuite de pîlpîirile magice ale luminilor scenei. S-au înfiripat fermecătoare comedii și puternice drame, au prins viață personaje din plămada vieții tumultuoase, noi, care innobilează condiția umană a vremii noastre. Marele adevăr al lumii sovietice a sunat proaspăt, cu o enormă putere de convingere și de pe scenele Capitalei.

Horia Deleanu

Jos, ca într-o vale adîncă, se vede uriașul stadion „V. I. Lenin”...

UN EPISOD

În drum spre Moscova ne-am împrietenit, eu și tovarășul meu de compartiment, cu însoțitorul vagonului. Și, în timp ce roțile trenului depănau firul nesfîrșit al drumului de fier, am legat lungi conversații cu noul nostru prieten.

Nikolai Vasilievici vorbește cu plăcere despre literatură. Îi cunoaște pe marii plămăuitori de caractere, pe cei care au zugrăvit eroii și faptele eroice ale oamenilor patriei sale. Reține pasaje întregi din „Pe Donul liniștit” al lui Solohov. Ne-a vorbit despre Ostrovski și ne-a recitat poemul „Octombrie” al lui Maiakovski.

În timpul sederii mele la Moscova, aveam să cunosc mulți oameni asemeni lui Nikolai Vasilievici. Printre ei se numără și Alexei Petrovici, șoferul unui taxi moscovit. Mă conducea spre gara Leningrad, dar a ocolit orașul în ajunul marii sărbători a oamenilor muncii, ca să-mi arate și el mărețele construcții ale Moscovei, reducînd taxa marcată de aparatul de taxat la kilometrajul unui drum direct între hotel și gară. Alexei Petrovici, șoferul, mi-a vorbit despre Pușkin și m-a inițiat în taina florilor ce se depun pe saclul monumentului poetului din piața ce-

poartă numele. Mi-a relatat apoi legenda cneazului Dolgoruki, întemeietorul Moscovei. Îi suridea obrazul, și în ochi, în privirea sa, citeam mîndria că este cetățean sovietic și locuitor al Moscovei de aur.

Dar am cunoscut și un alt om sovietic, omul anonim.

Uimit de frumusețile monumentelor de artă moscovite, uluit de măreția istoriei ce se desfășoară la fiecare pas și zăpăcit oleacă din fire, am uitat într-un taxi bascul-beretă. Mi-am dat seama de asta după ce mașina se încadrase în șirul nesfîrșit al vehiculelor ce trec în goană prin Piața Roșie. De oprit taxiul nici vorbă, dar am reținut numărul lui. Un număr de mașină din sutele de mii de mașini care circulă pe inensele bulevarde ale Moscovei. Nu mi-ar fi trecut niciodată prin mînte că voi regăsi obiectul pierdut. În timp ce traversam Piața Roșie, mi-a venit însă ideea să mă adresez milițianului care dirija circulația.

Am ajuns cu greu la el și i-am relatat faptele petrecute. Nu știu cum a reușit să mă înțeleagă, nu știu cum a putut pricepe rusa mea lipsită de orice regulă de gramatică. Știu însă că și-a părăsit pentru câteva

clipe postul, lăsîndu-mă în locul său, pe platforma circulară din lemn vopsit în alb. Îl vedeam lîngă zidul bisericii „Vasilii Blajeni” cu receptorul unui telefon în mînd.

În acest timp, eu, străinul venit de pe meleagurile Dimbovițet, mă aflam încercuit de mașinile ce treceau în goană. Fiecare conducător de mașină avea ceva de spus, mi se adresau nenumărate glume și surisuri din goana automobilelor, dar nimeni nu s-a supărat și nimeni nu a protestat că împiedică circulația.

Reîntors la postul său, milițianul m-a liniștit, afirmînd că-mi voi revedea obiectul pierdut. Mi-a suris și m-a lăsat să plec, după ce mi-a strîns mîna. O zdravănd stringere de mînd!

A doua zi, înainte ca soarele să-și fi răsfrînt razele asupra cupolelor daurite ale bătrînului Kremlin, bereta mă aștepta pe masa camerel hotelului.

Nu-mi venea să cred ochilor, dar era bascul meu călătorit de-a lungul mîrilor de kilometri ce despart țara noastră de continentul sovietic.

Relatînd acest episod, aduc un omagiu omului anonim sovietic, cînstel și frumuseții sale morale.

Th. Gavriloiu

După căderea serii, Moscova începe o nouă viață, care nu se liniștește decît tîrziu în noapte: aceea a spectacolelor și distracțiilor de tot felul care intrunesc laolaltă zeci de mii de locuitori ai marii capitale.

STRADA

(urmăre din pag. 5-a)

străzilor, din parcuri, din metrouri, din săli de așteptare.

Iată o stație de taxiuri: mașinile sînt la alegere. Nu m-ați înțeles desigur. E vorba de costul unei curse. Călătoria cu o „Pobedă” e mai ieftină decît cu un „Zis”, iar călătoria cu un „Zis” mai ieftină decît cu o „Volga”. „Volga” — această admirabilă limuzină poate fi aici la Moscova folosită de orișicine cu-n preț minim. Pe ste drum de stația de taxiuri — lume multă. Ce se-ntîmplă oare? Se vind la o măsută bilete de teatru, bilete pentru concerte, pentru circ. Dealtfel, casele acestea de bilete le găsești nu numai în centru, ci și în cartierele mărginașe. Le are omul în drumul lui...

Plimbarea mea prin marea capitală continuă de-a lungul uneia din cele mai mari și mai late artere din lume: Sadovaia. Cincisprezece kilometri. N-am reușit desigur s-o parcurg. Un sferț, însă, tot am străbătut-o. Am mers mult și cu folos. În

tot acest timp, credeți oare că m-am rătăcit cumva? Nicidecum! Puteam să merg așa o săptămână întreagă. Care-i secretul? Nici un secret: m-am orientat. După ce? După stele... „Ca marinarii” vorba prietenului meu. Stelele au fost clădirile înalte ale Moscovei — casele cu zeci de etaje pe care le zăream de pretutindeni. Adevărate promontorii din marmură și beton, pe care le recunoșteam din orice punct al orașului.

Și așa am hoinărit șase zile fără ghid și fără busolă. Dealtfel, busola mi-ar fi fost complet inutilă: ea are numai patru puncte cardinale. Iar eu descoperisem la Moscova mult mai multe puncte cardinale...

*P.S.
M-am înapoiat de la Moscova cu un tic: nu mai arunc pe stradă nici un muc de țigară, nici un băț de chibrit. După cît jumez, eram capabil să proiectez zilnic în urma mea cel puțin 40 de meteoriți din resturi de tutun și hirtie. Pentru „ticul” prins de la moscoviți: Spasibo!*

MEDICII DESCOPERĂ FIZICA

Succesele științelor naturii din ultimul deceniu marchează cu adevărat începutul unei ere tehnice noi. Aceste descoperiri de o valoare excepțională pentru progresul omenirii subliniază una din particularitățile epocii pe care o trăim: tendința științelor, pe de o parte, spre o specializare și o diferențiere cât mai mare; pe de altă parte, întrepătrunderea reciprocă și căutarea de legi generale care să unească cele mai diferite domenii ale științelor naturii.

Conferința specială dedicată aplicării electronicii în medicină și biologie care a avut loc la începutul acestui an la Moscova a arătat că noile aparate și instrumente „inteligente” create de fizicieni, în afară de faptul că permit descoperirea tainelor naturii vii, sugerează idei medicilor pentru înțelegerea mai completă a alegerilor care guvernează fenomenele organismului omenesc. De asemenea, dacă până în prezent tehnica a permis medicinii doar perfecționarea metodelor de diagnostic și tratament, lărgind posibilitățile organelor de simțuri (microscopia, roentgenoscopia etc.), tehnica va interveni acum în acțiuni și procese legate de activitatea rațională a medicului. Conferința a relevat posibilitatea de a se ajunge, odată cu aplicarea chimiei în medicină, la crearea mașinilor de diagnostic care pe baza obținerii automate a informațiilor asupra stării organismului să îndeplinească toate operațiunile „logice” pentru a face posibilă punerea unui diagnostic.

O serie de realizări deosebit de valoroase obținute în ultimii ani în U.R.S.S. arată gradul de dezvoltare la care s-a ajuns în aplicarea tehnicii noi în medicină.

Observarea faptului că la nivelul nervilor și mușchilor iau naștere, datorită proceselor nervoase de excitație, curenți biologici de o intensitate reală a permis mai de mult punerea la punct a electrocardiografului. Înregistrând acești curenți și întărindu-i, electrocardiograful informează precis asupra activității inimii. Modificări ingenioase aduse acestui aparat în cadrul laboratorului de fiziologie al Institutului de medicină și biologie experimentală al filialei din Siberia a Academiei de Științe a U.R.S.S., de V. S. Gurfinkel, au permis asigurarea unei prelucrări automate instantanee a electrocardiografiei. Grație acestei viteze în obținerea informațiilor asupra activității cordului, au devenit cu puțință, operațiile pe inimă care nu au timp să aștepte prelucrarea manuală a datelor. În același timp, a devenit posibilă obținerea unor radiografii asupra inimii chiar în momentul apariției unui fenomen patologic care de obicei se petrece în fracțiuni de secundă. În mod concret e vorba de o declanșare automată a aparatului roentgen realizată de curenții biologici captați și întăriți de electrocardiograful special. Am putea spune că inima se fotografiază pe sine însăși.

O explicație a naturii și mecanismului somnului — fenomen fiziologic de o importanță extraordinară pentru viața și sănătatea omului — a putut fi dată atunci când fiziologii au studiat creierul omenesc. Se știe că atunci când la un centru oarecare al creierului ajung excitații ritmice, centrul respectiv „obosește” după un scurt timp și se inhibă. Acest proces de inhibiție cuprinde treptat și celelalte teritorii ale creierului. Când inhibiția a cuprins o însemnată parte a scoarței cerebrale, omul adoarme. Somnul este un fel de inhibiție de „protecție”, îndeplinind în organism o funcție vitală.

Cu ajutorul aparatelor elec-

tronice s-au creat excitații electrice ritmice care se transmit creierului omenesc prin electrozi și care produc un somn electric. Somnul electric poate fi aplicat celor care suferă de insomnie, bolnavilor pe timpul operațiilor și în unele cazuri de boli psihice.

Un aparat pentru somn electric care cântărește 600 gr. și poate fi utilizat nu numai în spitale, dar și la domiciliu, asigurându-se energia electrică de la rețeaua de luminat a fost construit de N. M. Șerbakov și B. V. Bolotov și experimentat la Dispensarul de neuropsihiatrie din Odesa. Se pare că noul aparat pentru somn electric va putea fi un înlocuitor și un concurent serios al... „cintecelor de leagăn”!

Unul din cele mai importante mijloace de investigație a stării de sănătate a organismului este examenul compoziției sângelui. În prezent, citirea la microscop a elementelor care se găsesc într-o picătură de sînge, calculul cantității lor, observarea formei și culorii globulelor roșii și albe ca și descoperirea altor elemente ca: microbi, diferite celule etc. cer multă muncă și timp.

Pentru a scurta timpul de obținere a rezultatului unei analize, a avea rezultate exacte și a cunoaște în mod precis tipurile de elemente din sînge, Institutul de biofizică în colaborare cu laboratorul de electro-modelaj al Academiei de Științe a U.R.S.S. a construit un aparat denumit analizator electronic de calcul al microstructurilor biologice.

Între altele, aparatul „memorizează” formele microstructurilor biologice, le compară și pune în evidență elementele care prezintă modificări patologice. În felul acesta, medicul poate pune mai repede și mai precis diagnosticul.

Ideea transformării unei energii în alta nu este nouă: aparatul de radio este în fond un transformator de oscilații electromagnetice în sunete. Progresele tehnicii moderne permit obținerea unor efecte în transformarea energiei care pot rezolva probleme medicale dintre cele mai complicate. Astfel, dacă cu ajutorul radioelectronicii semnalele luminoase vor fi transformate în sunete, un orb va putea cu ajutorul auzului să perceapă mult din ceea ce noi vedem cu ajutorul ochilor. „Posibilitatea realizării acestor aparate nu provoacă îndoială” — spune acad. V. V. Parin, secretarul Academiei de Științe Medicale a U.R.S.S.

dr. Alex. Pescaru

HELICOPTERELE SOVIETICE

Construcția de elicoptere este una dintre cele mai tinere ramuri ale industriei aviatice. Cu toate că ideea zborului cu ajutorul elicelor portante este mai veche decât principiul aparatului de zburat cu aripi, abia în anul 1947 s-a dezvoltat industria constructoare de elicoptere, în mai multe țări deodată.

Helicopterul nu este însă o realizare tehnică atât de recentă cum se crede de obicei. Cu toate că până de curînd despre el se vorbea prea puțin, elicopterul are aproape aceeași vîrstă ca și aeroplanul. La fel cu acesta din urmă, el a suferit de-a lungul câtorva decenii perfecționări radicale.

Bazele teoretice ale zborului cu elice portantă au fost elaborate, la începutul veacului, de N. E. Jukovski, „părintele aviației ruse”. O contribuție însem-

nată la dezvoltarea acestei discipline tehnice a adus-o acad. B. N. Iuriev, de al cărui nume sînt legate și o serie de invenții practice în domeniul respectiv. De pildă, în anul 1911, Iuriev, pe atunci student la Școala tehnică superioară din Moscova, a inventat un mecanism automat de comandă care se utilizează și astăzi, în întreaga lume, la aproape toate tipurile de elicoptere.

Pînă în anul 1930, elicopterele nu zburau cu adevărat. Ele reușeau doar să se salte la cîteva metri înălțime, unde se mențineau cîteva minute. Abia în acel an a fost construit, tot după un proiect al lui B. N. Iuriev, elicopterul TAGI-1-EA care, pentru prima oară în lume, a realizat zboruri în adevăratul înțeles al cuvîntului.

În cele trei decenii care au

urmat, această ramură s-a dezvoltat în Uniunea Sovietică din ce în ce mai repede, obținînd în ultimii cîteva ani succese uimitoare, care întrec în multe privințe realizările respective din alte țări. În acest răstimp, s-a format o întreagă pleiadă de străluciți constructori de elicoptere, ale căror nume și succese și-au cucerit o faima mondială: I. Bratuhin, N. Kamov, A. Iakovlev, M. Mil ș.a. Ei au creat zeci de tipuri de elicoptere, dintre care unele sînt fabricate în serie și sînt tot mai mult folosite, atît în U.R.S.S. cît și în străinătate. Vom aminti doar cîteva: MI-1 (fotografia de sus), primul aparat construit în serie (1948); KA-10, sau „motocicleta zburătoare”; MI-4, un uriaș cu motorul de 1.700 cai-putere (1952); KA-15, elicopterul mijlociu; KA-18, spuranumit „automobilul zburător”.

Istoria recordurilor oglindește și ea vertiginosul ritm al dezvoltării acestei industrii. În anul 1955, un IAK-24, căruia i se mai spune și „vagonul zburător”, a stabilit recordul mondial de încărcătură (4.000 kg) și înălțime (2.000 m.). La rîndul lui, un MI-4 a stabilit în 1956 recordul mondial de viteză și altitudine: 187,5 km pe oră, la 6.017 m, cu o încărcătură de 2.000 kg. După numai doi ani, performanțele din 1955 ale aparatului IAK-24 au fost mult depășite tot de un elicopter sovietic: MI-6, (fotografia de jos), primul elicopter turbopropulsor din lume. Acesta a ridicat o încărcătură utilă de 12.000 kg la 2.500 m înălțime. (Recordul precedent aparține maiorului R. Anderson din U.S. Air-Force, și era de 6.010 kg. la 2.000 m.) În pîntecul acestui gigant, construit de M. Mil în 1957, încap tractoare, buldozere și alte mașini mari, sau 80 de pasageri.

Din lumea științei și tehnicii • Din lumea științei și tehnicii

Teatrul și masele plastice

O seară caldă de vară. Cîteva mii de spectatori umplu grădina de vară a unui teatru moscovit. Pe neașteptate, cerul se acoperă de nori, începe să sufle un vînt puternic și ploaia pornește. Dar ce se întîmplă? De ce în loc să caute cît mai grabnic adăpost, spectatorii stau liniștiți? Foarte simplu: în momentul cînd a început ploaia, pe deasupra capetelor lor a fost întins un acoperiș semitransparent, asemenea unui corl uriaș. Iată că ploaia a încetat, acoperișul a dispărut.

Faptul acesta nu s-a pe-

trecut încă în realitate, dar se va realiza în curînd: constructorii L. V. și V. A. Mișinski au proiectat un acoperiș demontabil din masă plastică ce va fi instalat anul acesta la Teatrul de vară al Expoziției Agricole Unionale.

Masele plastice își găsesc și alte nenumărate utilizări în teatrele din U.R.S.S. Se folosesc la decoruri, accesorii de teatru, costume. Copacii și coloanele din polistiren sînt mai ușoare și mai lesne de manevrat decît cele din butaforie. Plexiglasul înlocuiește sticla. Decorurile și costumele confecționate din fibre sintetice au aspect frumos, sînt foarte rezistente și elastice

Tractor de mare viteză

În Uniunea Sovietică a fost construit un tractor cu o productivitate mult mai mare decît a tractoarelor cunoscute. El are o viteză neobișnuită: peste 30 km pe oră. Interesant este faptul că pînă acum, în toate țările, sporirea capacității tractoarelor se obținea în primul rînd prin mărura lățimii uneltelor atașate. Experimentarea tractorului de mare viteză a demonstrat superioritatea lui față de vechile modele: ară solul mai uniform, păstrînd aproape intact stratul roditor de la suprafață.

Noul tractor este unul din cele 1.500 de noi tipuri de mașini ce vor fi experimentate anul acesta în Uniunea Sovietică.

Un patent străvechi

Un grup de ingineri de la uzina siderurgică din Zlatoust (Ural) a descoperit recent secretul oțelului de Damasc, fabricat din timpuri străvechi în Iran, India și alte țări orientale.

Metalurgistul rus P. Anosov a descoperit pentru prima oară acest secret tehnologic, pe la începutul veacului trecut. Împreună cu bătrînul mai-

stru N. Șevțov din Zlatoust, el a topit oțel de Damasc. Săbiile fabricate din acest oțel puteau fi îndoit în semicerc: ele țiau cu ușurință săbiile din celebrul oțel Solingen. Secretul a fost moștenit de fiul lui Șevțov, Pavel, dar a fost pierdut din nou după moartea acestuia, în anul 1919.

Inginerii din Zlatoust au obținut, după sute de topiri experimentale, lingouri de veritabil oțel de Damasc, foarte dur și, în același timp, extrem de flexibil. Noul oțel este chiar mai bun decît clasicul oțel de Damasc. El poate fi fabricat din toate sorturile de oțeluri de înaltă calitate printre care oțelurile inoxidabile.

Sergo Mikoian, autorul acestor însemnări, pe care le reproducem după revista „Freie Welt” din Berlin, e doctor în științe istorice și redactor la revista sovietică „Mirovaia ekonomika i mejdunarodnie otnošenija”. Are 29 de ani. La invitația ambasadorului U.R.S.S. din S.U.A., Menșikov, a vizitat în ianuarie 1959 Statele Unite, împreună cu tatăl său, Anastas Mikoian, primul locțiitor al președintelui Consiliului de Miniștri din U.R.S.S.

4 ianuarie

Cînd am zărit prin fereastra avionului pămîntul american — de fapt numai luminile localităților pe deasupra cărora treceam, căci aiară era întineric beznă — mi-am dat pentru întâia oară seama ce mică e lumea în care trăim; nu trecuseră decît cel mult 24 de ore de cînd avionul Tu-104 a decolat cu noi de pe aeroportul Vnukovo de lângă Moscova. Toată ziua am petrecut-o la Copenhaga: am vizitat orașul, am luat dejunul la primul ministru Hansen și abia seara tîrziu am plecat cu un avion al societății S.A.S. Și după nouă sau zece ore de zbor am ajuns soarele din urmă și iată-ne deasupra continentului american.

Ora patru dimineața nu este desigur timpul cel mai potrivit pentru o sosire; judecînd însă după primirea ce ni s-a făcut pe aeroport, se pare că în privința asta americanii sînt de altă părere. Se adunase o armată întreagă de ziaristi, care au organizat pe loc o conferință de presă, cea dintîi, dar nicidecum și ultima. Printre ziaristi se aflau ai noștri: ambasadorul Menșikov și Sobolev, reprezentantul U.R.S.S. la O.N.U.

Pe cînd părăseam aeroportul am zărit un grup de oameni care purtau pancarte, din textul cărora reieșea că sosirea noastră nu le era pe plac. Fără să vreau mi-a venit să zîmbesc. Pancartele spuneau că scopul vizitei noastre este... de a le „lăsa beregata”. Mi-am dat seama că oamenii cu pancarte erau „sandwich-man”¹⁾, totuși m-a mirat faptul că s-au sculat atît de devreme. Prietenii mei mi-au explicat însă că erau fasciști maghiari refugiați și că cei patru dolari pe care îi primeau pentru o asemenea „zi de lucru” însemnau foarte mult pentru ei.

Am încălcat tradiția turiștilor în sensul că nu am început vizitarea Statelor Unite cu New Yorkul. Era încă întineric cînd coloana noastră de mașini a pornit în direcția New Jersey, îndreptîndu-se spre Washington. În fruntea coloanei și la sfîșitul ei se aflau mașini polițienești, pe ale căror acoperișuri scintelau faruri roșii. În prima mașină se afla tatăl meu cu ambasadorul Menșikov, la invitația căruia am întreprins călătoria, iar în a doua mașină translatorul Oleg Troianovski, Vasili Smolianenco, secretarul particular al tatii, și eu. În alte două mașini se găseau colaboratori de la ambasadă. Totuși, coloana noastră părea foarte lungă. De ce oare? Are înțeles această cînd ne-am oprit la marginea șoselei, în fata micului restaurant „Howard Johnson”, unde ne-a înconjurat deodată o mulțime de ziaristi. Și mi-am dat seama că în țara asta nu e chip să scapi de ei. Aparatul meu fotografic „Leningrad”, care la o singură declanșare poate da zece pînă la douăsprezece fotografii, a stîrnit marea lor curiozitate. Nu și puteau ascunde uimirea că e un produs sovietic.

Micul restaurant de la marginea șoselei a fost pentru mine primul contact cu America. Însoțit de tînrul director, am vizitat cu tata bucătăria și pivnița, am cercetat instalațiile și am stat de vorbă cu salariații de acolo. Bunăvoința și cordialitatea pe care ne-au arătat-o americanii m-au surprins intrucîtva. Citind la Moscova zărele și revistele americane, mi-am închipuit că tonul dușmănos al presei, chiar dacă nu ogîndește omnia publică, o influențează totuși într-o mare măsură. Se pare însă că am subapreciat mentalitatea sănătoasă a americanilor simpli. Istoria antisovietică a presei nu i-a împiedicat să ne înțelegem cu sincer interes și cu o atitudine prietenoasă; aceasta se vedea din tonul conversației și din zîmbetul lor.

În timp ce ne continuam călătoria spre Washington, auzeam la fiecare douăzeci-treizeci de minute anunțindu-se la radio locul unde ne răseam în momentul acela și ce făceam. Cînd am trecut în apropiere de Philadelphia, transmisiunea de jazz a fost întreruptă din nou și cronicul din Philadelphia anunță că locțiitorul pri-

¹⁾ Oamenii plătiți care poartă pancarte pe piept și pe spate.

mului ministru sovietic se află în clipa aceea foarte aproape de oraș și că e posibil să-l viziteze. Noi însă ne-am continuat drumul spre Washington.

Capitala S.U.A. mi-a făcut impresia unui oraș european. Puțin după sosirea noastră am plecat la plimbare, în tovărășia a patru sau cinci ziaristi. Am admirat monumentul lui Washington, care seamănă cu o săgeată uriașă sau cu un creion (ascensorul nu funcționa), am vizitat piața din fața Casei Albe și am intrat la o expoziție de pictură.

Seara m-am instalat în fața televizorului, dar peste foarte puțin timp m-am săturat de reclamele care întrerup mereu emisiunile. Mi s-a spus că fără ele nu se poate, deoarece televiziunea trăiește numai de pe urma reclamelor. Din același motiv, zărele consacra anunțurilor mai mult de jumătate din coloanele lor.

5 ianuarie

Pentru tata a fost fixată azi dimineață o importantă întrevvedere: cu domnul Dulles, care din motive de sănătate a trebuit să renunțe la o călătorie proiectată în Canada, dar care și-a exprimat dorința de a se întîlni cu tatăl meu, cu toate că acest lucru îl obliga să se scoale din patul de suferință. În fața Departamentului de Stat s-a îngrămădit o asemenea mulțime de ziaristi încît — după cite mi s-a spus — ea a întrecut tot ce s-a văzut pînă atunci într-o asemenea ocazie. La sfîșitul întrevederii li s-a comunicat doar că schimbul de vederi va continua după ce tatăl meu se va întoarce din călătorie sa prin țară.

Eu am vizitat Capitolul, palatul Senatului și Camera Reprezentanților, precum și biblioteca Congresului, după aceea m-am dus la cimitirul Arlington, unde am asistat la schimbarea gărzii de la mormîntul Soldatului Necunoscut.

Seara a avut loc un banchet oferit de domnul Johnston, președintele Uniunii americane a producătorilor de filme. Au luat parte și multe personalități cunoscute din guvern și parlament, între care Lyndon Johnson, Rayburn și Symington, precum și oameni de afaceri, ca de pildă Pace, președintele societății americane „General Dynamic”, și numeroși ziaristi.

Lindley, reprezentantul ziarului „Washington Post”, a stat la masă lângă mine. Dar în vreme ce Humphrey, care ședea de asemenea lângă noi, și ceilalți americani rideau cu poftă și erau foarte degajați, despre Lindley ai fi zis că are dureri de ficat sau că se află la un praznic de înmormîntare. În tot timpul prînzului am căutat să-mi imaginez cum ce va scrie mai tîrziu omul acesta în ziarul său.

Am citit cu tatăl meu articolele apărute în presă despre călătoria noastră. „Newsweek” abia își putea stăpîni ura și recomanda să nu i se acorde lui Mikoian „nici o încredere”. Judecînd după primele trei zile, tonul acesta dușmănos era în disonanță totală cu atitudinea marelui largi populare. Să vedem ce-o să mai urmeze...

6 ianuarie

Ziua a început cu vizitarea așa-numitului „supermarket”, dintr-o suburbie din Washington: o sală mare, prin care mergi cu un cărucior de paie de-a lungul teighelelor pentru a-ți alege alimente și mici obiecte industriale. Vinzătorii și clienții ne-au întîmpinat cu multă amabilitate. Reporterii urmăreau cu mare atenție cîți știuleți de porumb și ce alte alimente pune tatăl meu în căruciorul lui. Ba s-au cățărât pînă și pe teigheaua de la casă atunci cînd tata s-a dus să plătească mărfurile cumpărate. Tatălui meu i-a plăcut foarte mult profilul acestui magazin și l-a rugat pe atașatul comercial al ambasadei să afle mai multe în legătură cu el.

În cursul zilei a avut loc apoi o întrevvedere cu activiști sindicali de la AFL-CIO, cu James Carey, Walter Reuther și alți patru sau cinci. Pe mine această întrevvedere m-a în-

Voiajul meu

de
Sergo Mikoian

terestat foarte mult. E adevărat că necunoașterea, de către acești conducători sindicali, a multor probleme era de-a dreptul uluitoare. Convorbirea s-a desfășurat însă foarte deschis, și chiar dacă părerile se ciocneau cap în cap, n-au lipsit glumele și s-a ris din toată inima. Impresia cea mai puternică mi-au făcut-o Carey și Reuther. De mai multe ori au zîmbit la întrebările naive ale colegilor lor — de pildă, dacă venind la Moscova miliția îi va urmări și dacă vor fi lăsați să meargă unde vor. Carey a răspuns unuia dintre ei:

— Eu și în anul 1948 m-am dus unde am vrut și am văzut tot ce am dorit să văd.

În restul zilei, în timp ce tatăl meu discuta cu ambasadorul Menșikov, eu am cutreierat orașul cu un fost coleg de studii, A. Kislov, corespondentul agenției TASS. Am intrat în mici restaurante și berării unde am văzut felul cum se distrează americanii — după gustul și dolarii flecăruia. Trebuie să mărturisesc că aceste distracții trădează deseori un gust foarte scăzut. Apariția pe scenă a unei femei pe jumătate goală înlocuiește publicului cherchelit pe adevărații artiști, cărora de multe ori le e foarte greu să găsească de lucru.

Prietenul meu și-a amintit cu melancolie de vremea cînd a lucrat la New York, singurul oraș din S.U.A. unde se găsește cel puțin teatre bune de dramă și de operă.

7 ianuarie

Dis-de-dimineață, cu avionul de cursă regulată al societății „United Airlines”, am plecat la Cleveland.

La aeroport ne așteptau milionarul Cyrus Eaton cu soția sa, cu toate că doamna Eaton nu se poate mișca decît într-un cărucior de invalid. Tata,

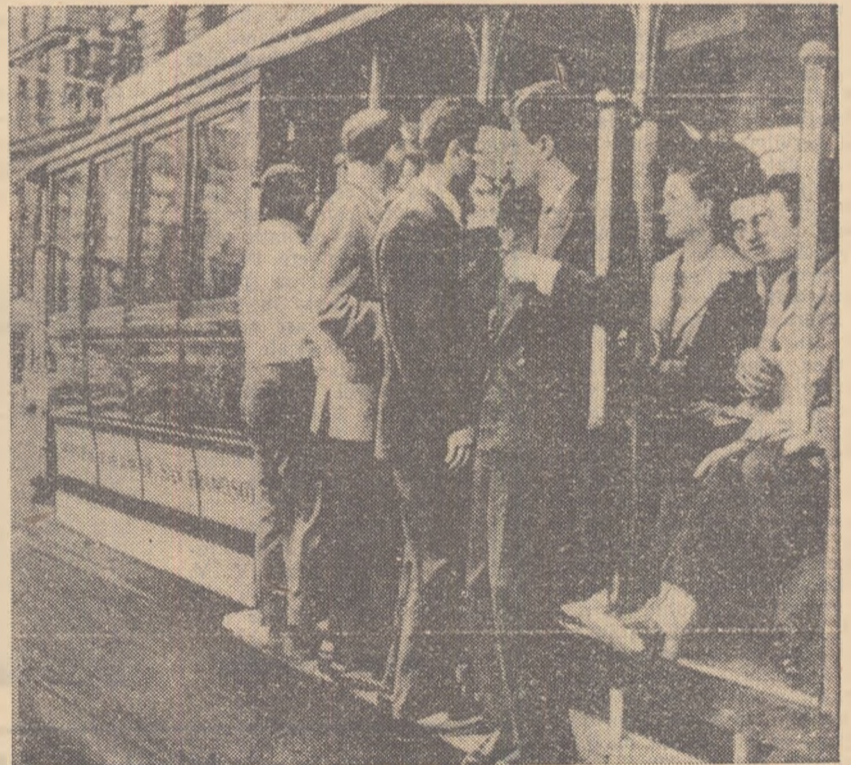
diile au dispărut în sfîșit de pe masă.

Partenerii mei de conversație erau foarte gentili și se interesau de cele mai diferite aspecte ale vieții din U.R.S.S. Domnul Coultas, directorul sucursalei de aici a lui „General Electric”, mi-a spus că fiica lui învață limba rusă și s-a arătat foarte bucurat cînd i-am făgăduit că-i voi trimite manuale pentru ea.

La dejun a fost de față și domnul Lincoln, proprietarul unei uzine de aparate de sudaj și pentru prelucrarea metalelor. Societatea sa „Lincoln Electric Co.” vinde acțiuni numai funcționarilor și muncitorilor ei, care sînt mult mai bine plătiți decît în alte părți. Am acceptat cu tot interesul invitația ce mi-a făcut-o de a-l vizita fabrica. Iar ziaristi s-au bucurat chiar mai mult decît noi, căci am aflat cu acest prilej că accesul la această întreprindere, unică în felul ei, este de obicei interzis persoanelor străine. Circuitul modern al lui Owen păzește cu toată strășnicia țara sa Utopia.

În cursul acestei vizite am acordat lui Bill Tanner, redactorul ziarului „Cleveland Press”, primul meu interviu, și trebuie să mărturisesc că temerile mele n-au fost îndreptățite. În ziar n-au apărut decît cele spuse efectiv de mine. De-ar fi toți gazetarii la fel de cumsecade ca Tanner!

Punctul culminant al șederii noastre la Cleveland l-a constituit momentul cînd tatăl meu a predat lui Cyrus Eaton o troică rusească, ce i-a fost trimisă în dar de către tovărășul Hrușciov. Reporterii s-au dat în spectacol ca niște zmintiți: alergau în jurul ei, se înghesuiau, căutau să se cațere pe ceva, constatînd însă, cu oarecare întîrziere, că acel „ceva” era o spinare străină... Fiica soților Eaton și cu mine am renunțat la intenția de a pătrunde pînă la troică și

Un observator atent: Sergo Mikoian încearcă să rețină — de pe scara unui tramvai — cit mai multe imagini din San Francisco.

ambasadorul Menșikov și soții Eaton au luat loc în primul automobil, în care ambasadorul și-a asumat rolul de tălmăci. Eu am luat loc în a doua mașină, cu fiul soților Eaton. Tînrul acesta, cu zece-doisprezece ani mai mare decît mine, e un om foarte simptic, calm și rezervat, pîrînd mai curînd englez decît american. Văzînd că Oleg Troianovski, Vasili Smolianenco și cu mine făceam glume unul pe socoteala altuia și izbucneam în hohote de ris, domnul Eaton junior declară că sîntem la fel ca americanii.

La clubul oamenilor de afaceri m-am aflat la un moment dat într-o situație penibilă: se serveau stridii, care mie nu-mi plac. Văzînd cu cită poftă le înghit vecinii mei de masă, n-am vrut să se observe averșiunea mea față de aceste delicatose. De aceea am fost foarte bucurat că în acest timp mi se puneau întrebări peste întrebări, căci am lungit atît de mult răspunsurile pînă cînd strid-

am început să ne fotografiem unul pe altul.

Primul tur cu troica l-au făcut soții Eaton, apoi tata a sărit în troică din mers, ceea ce a făcut mare impresie asupra celor de față, care știau că tata e un om de șalzeți și trei de ani.

După episodul cu troica, domnul Eaton a arătat plin de mîndrie tatălui meu animalele de rasă, deosebit de valoroase, care se cresc la ferma sa, „Arcadia”.

Ne-a părut destul de rău cînd a trebuit să plecăm din Cleveland. După părerea mea, orașul acesta intrupează tot ce e mai bun din ce a produs America: o industrie foarte dezvoltată, cu o uriașă capacitate de producție. Cu cit mai prejos s-ar prezenta centrele țării, New Yorkul și Washingtonul, dacă n-ar exista orașe ca Cleveland, cu uzinele sale siderurgice și fabricile sale de mașini! Opulența tipătoare a New Yorkului și caracterul solemn al Washingtonului

în America

se bazează în ultimă instanță pe capacitatea de producție industrială a „orașelor de muncitori” de tipul Clevelandului. În frunte se află, ce e drept, un alt oraș de același gen: Detroit.

8 Ianuarie

Mândria orașului Detroit o constituie automobilele sale. De aceea, în timp ce zburam de la Cleveland la Detroit s-a vorbit mult despre industria de automobile. Toți erau de acord că această industrie imprimă țării amprenta sa. După cum Cehoslovacia ocupă primul loc în producția de încălziminte, după cum Finlanda aprovizionează toată lumea cu produsele industriei ei forestiere și Germania cu aparate optice, fotografice și de radio, tot astfel S.U.A. sînt în fruntea tuturor țărilor în ceea ce privește producția de automobile.

Tatăl meu a fost invitat să viziteze cei trei uriași ai industriei de automobile: Ford, General Motors și Chrysler. În primii ani după război au mai existat vreo duzină de alte societăți: Kaiser, Nash etc. În prezent, fie că au fost înghițite de cele mari, fie că s-au retras de pe cîmpul de bătălie. Numai Studebaker și American Motors continuă această luptă inegală.

Uzinele Ford din River Rouge au fost primul obiectiv pe care l-am vizitat după sosirea noastră la Detroit. Pe principala bandă rulantă trec patru pînă la cinci tipuri de mașini. Aceasta implică o sincronizare precisă a benzilor rulante auxiliare, care transportă piesele dispartate spre banda rulantă principală. Tatăl meu a mers de-a lungul întregii benzi rulante, stînd de vorbă cu muncitorii. Cu acest prilej a reieșit că doi dintre ei erau armeni de origine. Ei s-au bucurat foarte mult de întâlnirea cu tatăl meu și au început să vorbească armeneste. Noroc că mulțimea de oameni care ne însoțea m-a despărțit de ei: mi-ar fi fost rușine, căci nu știu decît cîteva cuvinte armenesti.

Ceilalți muncitori ne-au primit la fel de prietenoși, cu toate că banda rulantă își urma cursul, nelăsînd prea mult timp pentru conversații. La capătul benzii rulante, tatăl meu a fost invitat să se suie într-un „convertibil”, o mașină al cărei acoperiș de metal poate fi introdus mecanic în spațiul rezervat bagajelor.

La „luncheon” ne-am dus la Henry Ford II. Au fost de față cincisprezece-șaisprezece fabricanți și oameni din fruntea businessului de automobile. Presa era reprezentată prin editorul ziarului local, care nu s-a comportat însă ca un gazetar, ci ca un mic om de afaceri în prezența altora mai mari. În timpul dejunului, care a fost excelent, s-a înfiripat o conversație sinceră asupra unor teme care-i interesau în cea mai largă măsură pe americani. Oamenii au pus întrebări despre planul septenal sovietic, despre condițiile de muncă din U.R.S.S., despre politica externă a Uniunii Sovietice și altele.

S-a luat hotărîrea ca în ziare să nu apară nimic în legătură cu acest schimb de vederi; eu însă pot spune că tata s-a exprimat în termeni călduroși despre Henry Ford senior, fondatorul firmei, al cărui oaspe a

fost în anul 1936. A vorbit despre clarviziunea politică a bătăinului Ford, care a recunoscut Uniunea Sovietică cu doi ani înainte de guvernul S.U.A. Astfel, acest businessman a dat un bun exemplu oamenilor politici. În afară de asta, pe vremea aceea nu era încă nevoie să ceri permisiunea cuivo dacă doreai să intri în relații de afaceri cu comunistii!

Seara a avut loc o recepție, la care au asistat cam o sută de oameni de afaceri, avocați și ziaristi din localitate. Gazdă era domnul Cisler, președintele lui „Detroit Edison Company”, un om foarte inteligent și simpat. După vizita sa de anul trecut în Uniunea Sovietică a început să militeze pentru relații economice mai strînse între țările noastre. El face parte din categoria oamenilor de a faceri care înțeleg că deosebirile ideologice nu constituie un obstacol pentru înțelegere reciprocă și relații de bună vecinătate.

Mai tîrziu ne-am aruncat ochii în ziare și am descoperit o gogoriță care a stîrnit risul tuturor. Un amator local de fapte senzaționale a publicat un reportaj despre o convorbire pe care, cîcă ar fi avut-o cu frizerul care l-a bărbierit în dimineața aceea pe tatăl meu la Detroit. În realitate, tata se bărbierise la Cleveland înainte de a se sui în avionul care ne-a adus la Detroit! Și ce a povestit acest frizer inventat? Că în clipa cînd a scos briciul, pe fața lui Mikoian s-a întipărit o expresie de spaimă! Am regretat că nu-l aveam pe aproape pe frizerul din Cleveland, un om cumsecade, cu care tata s-a întreținut despre chestiuni familiare: amîndoi n-au vorbit decît despre copiii și nepoștii lor. Iar la sfîrșitul convorbirii, Anastas Mikoian s-a iscălit în albumul de autografe al fiicei frizerului.

Iată ce sînt în stare să ticluiesc anumiți ziaristi! Am aflat cîte ceva și despre Lindley, de la „Washington Post”. În coloanele ziarului său, el a publicat cu conștiința împăcată, așa cum îi era felul, tot ceea ce se discuta în timpul prînzului de la Johnston, cu toate că gazda declarase categoric că se poate vorbi absolut deschis, deoarece nimic din cele discutate nu va apare în ziare. Nu cunoștea, pe semne, apucăturile domnului Lindley.

Din fericire nu toți ziaristii sînt ca domnul Lindley. Galisburg, de la „New York Times”, Whitney, de la „Associated Press” și alți cîțiva ne-au însoțit în tot timpul călătoriei noastre. Dar nici unul dintre ei nu și-a permis asemenea necuviințe. Evident că multe lucruri le-au interpretat în felul lor, dar în nici o împrejurare n-au inventat „fapte” inexistente.

Această comportare diferită a ziaristilor m-a neliniștit întrucîtva. Căci în fiecare oraș apăreau alții, ne puneau întrebări și solicitau interviuri. Or, nîciodată nu puteam ști ce fel de oameni sînt, ce orientare politică au redactorii ziarelor lor și ce vor scrie în cele din urmă.

Tîrziu noaptea ne-am făcut valizele — și în dimineața următoare am zburat la Chicago.

(continuare în numărul viitor)

Drumuri

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

ORIZONTAL: 1) Scriitor sovietic, autorul romanului „Calea încercărilor” — Zău așa! 2) Alunecă pe drumuri înzăpezite — Scriitor sovietic, autorul romanului „Drumul spre ocean” 3) „...pe uliță”, poezie de G. Coșbuc — Cald la sfîrșit! Leagă două vorbe 4) Cal în două litere — „... de aur”, piesă de Leonid Leonov 5) Pasăre călătoare... pe chipiu (pl) — Sport acvatic 6) Fără pereche — „Tot... drum... drum... pe drum” 7) Și la mîndra nicicum” (Cîntec popular) — În voiaj! 7) Dirijează mersul trenurilor — Uite! Fata din temă! — Pe drumurile de țară, în tablourile lui Grigorescu (sing.) 8) Face calea-n toarsă — Localitate în Sicilia — Subsoli 9) „Pe... ce-n lună s-argintase, / Incel o le-bădă trecea / și pata-i albă se pierdea” / În noaptea care se lăsase” (Cîncinat Pavlescu) — Iți dau drumul pe poartă 10) Convoi de călători în pustiu — Drum 11) Lanț de munți și fluviu în U.R.S.S. — O călătoare care nu lasă nici o urmă 12) Drumul astrilor — Călăreți în promenadă 13) Trăsuri frumose — Plecat în oraș.

VERTICAL: 1) Program de drum — Deal înalți și izo-

lat (reg.) 2) Brăzda pămîntului — Om... cu șase picioare 3) Autorul notelor de drum „Prin țara vulturilor” — Drumul după care suspină... pleșuvii 4) Potcoavele... călărețului — „Voinic tînar... bătrîn, greu se-ngăduie la drum” (zicătoare) 5) Măsură veche — De la...-San, la munții de japs”, note de drum de Al. Șahighian — Jumătate cale! 6) Arată direcția — Document bancar — Bun material 7) Între cal și călăreț — Corăbiile văduhului 8) Cale — Lei! — Afluent al Dunării 9) Dinsele, frumosele — O sărutare de la fereastra unui vagon de tren — Turcul din Italia! 10) Xavier de Maistre a scris o carte în care a descris un voiaj împrejurul ei — Arată drumul navelor, în timpul nopții — Intrebare 11) Drumul pămîntului în jurul soarelui — Așa începe o snoa-vă! Moș Nichifor Coțcariu 12) Spre această metropolă a plecat „Trenul prieteniei” — Început de itinerar! Îndeamnă caii la drum 13) Piloții „păsărilor de fier” — „Dar lumina amurgește / Și plugarii, către sat, / Hăulind pe lingă juguri se întorc de la...” (V. Alecsandri).

Poșta

Redacției

Redacția noastră primește multe scrisori de la elevii școlii medii mixte din Viziru, raionul Călmățui, regiunea Galați. Ei ne scriu că citesc regulat „Veac nou”, că apreciază multe din materialele pe care le publicăm. Ne bucură interesul pe care-l manifestă tinerii cititori din Viziru și ne folosim de acest prilej pentru a le mulțumi și a le ura spor la învățătură.

În rîndurile de mai jos răspundem ultimelor trei scrisori primite de la cititorii noștri: Petcu Sabiniu, Pricepu Marin și Neacșu Mihai, toți trei elevi la școala medie mixtă din Viziru.

Petcu Sabiniu

Iată adresele cerute: Elina Bistrițaia, Teatrul Mic, Moscova; I-solda Izvițkaia și Irina Skobțeva — Studioul „Mosfilm” — Moscova; Raj Kapoor — studioul R. K., Bombay, India.

Pricepu Marin

Adresele cerute le găsești în răspunsul dat elevului Petcu Sabiniu.

Neacșu Mihai

Am primit careul de cuvinte încrucișate. Felicitări pentru modul cum l-ai alcătuit, dar nu-l putem retine spre publicare fiindcă are o temă care s-a folosit mult la noi. Ne bucură veștile pe care ni le dai despre activitatea d-tale.

Ș A H

Soluția problemei nr. 44

Cursa principală a problemei lui E. Ruhl (Alb: Rg8, Df5, Td2, Na5, Na6, Cc2, Cf7, Pp. a2, d4, e6. Negru: Rc4, Df3, Na4, Nb8, Ca8, Cb5, Pp. b6, e4, g7. Mat în 2 mu-

tări) este 1. e7, cu amenințarea 2. De6 mat. Acum la 1... Cc7 urmează 2. Cd6 mat, iar la 1... e3 2. Ca3 mat. Negrul se apără însă cu 1... Dh3! Soluția este 1 Nb7! după

care survin aceleași mături ca în cursă: 1... Cbc7 2. Cd6 mat și 1... Cc3 2. Ca3 mat. La 1... Cac7 urmează 2. Ce5 mat, iar la 1... e3 2. Dd3 mat. Tema acestei probleme poartă numele autorului.

În curînd pe ecranele Capitalei: O producție în culori a studioului „Mosfilm” **TRENUL PRIETENIEI** (FANTEZIE MUZICALĂ).

Regia: GRIGORI ALEXANDROV Im aginea: GRIGORI AIZENBER: Muzica: ANDREI BOLKONSKI Pictor: G. GRIVTOV.

Incheind ASIGURARI DE VIATA LA **ADAS**

dăți dovadă de

PREVEDERE

realizată

ECONOMIE

participați la

TRAGERILE LUNARE DE AMORTIZARE

După o călătorie prin Europa, America Latină și Asia, la invitația Președintelui Sovietului Suprem al U.R.S.S., dr. Su. Xarno, președintele Republicii Indonezia, a sosit la 7 mai în Uniunea Sovietică.

În clișeu: N. S. Hrușciov, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., dr. Sukarno, președintele Republicii Indonezia și A. I. Mikoiian, prim vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., în cursul recepției de la Kremlin.

SEMNIIFICAȚIA GENEVEI

Urmărite cu un interes excepțional de întreaga opinie publică a globului, lucrările Conferinței miniștrilor de externe de la Geneva intră astăzi în a cincea zi. Este prematur, desigur, a se încerca vreo speculație asupra duratei Conferinței. După părerea multor comentatori și observatori politici discuțiile se vor prelunge încă multă vreme. Important, deocamdată, rămâne faptul în sine al întrunirii reprezentanților Estului și Vestului în jurul mesei tratativelor, pentru a se încerca găsirea unui limbaj comun în problemele cele mai arzătoare ale situației internaționale actuale.

Etapele premergătoare Genevei au fost, se știe, pline de obstacole. Numai o irezistibilă presiune a opiniei publice mondiale și aplecarea balanței de partea forțelor favorabile păcii au putut face ca adepții „războiului rece” să bata în retragere.

Poziția clară și constructivă a guvernului sovietic era bine cunoscută dinainte. U.R.S.S. continuă să susțină cu tărie necesitatea rezolvării în etape a complicatelor probleme internaționale, arătând că prioritatea în ordinea urgenței revine problemei încheierii Tratatului de pace cu Germania. Căci e firesc ca pacea cu Germania să primeze cind este vorba de statornicirea unei păci trainice în Europa. Uniunea Sovietică ar dori să ajungă la un punct de vedere comun cu foștii săi aliați din timpul războiului antihitlerist, atât în privința încheierii tratatului de pace cu Germania, cât și în privința normalizării situației din partea de vest a Berlinului, ilogic rămasă sub ocupație militară străină,

după 14 ani de la încetarea războiului.

Mai mult, cu toate că soluțiile pe care le-a propus în problema Berlinului, de pildă, sînt pe deplin acceptabile și corespund intereselor tuturor părților, guvernul sovietic a arătat în repetate rânduri că este dispus să exanuneze și alte variante, pentru a se putea ajunge la o înțelegere într-o problemă atât de delicată.

Optica diplomației occidentale este, însă, cu totul diferită de poziția sovietică, totdeauna dispusă a lăsa deschise toate posibilitățile care pot duce la o înțelegere. Este foarte adevărat că astăzi, la Geneva, în numele Statelor Unite nu mai vorbește ministrul de externe care timp de peste 5 ani a fost promotorul politicii „de pe poziții de forță” și al respingerii anticipației a oricăror propuneri sovietice. După cum arată unele ziare occidentale, actualul Secretar al Departamentului de Stat, Christian Herter, își mărturisește „în intimitate” simpatia pentru unele din ideile lui Stassen, alit de rău văzute de Dulles și de belicoșii generali de la Pentagon. Ministrul de externe englez Lloyd trebuie să aperse la Geneva tezele premierului său Macmillan, care, după cum se știe, nu prea coincide cu cele impuse de guvernul S.U.A. aliaților lor nordatlantici. Numai dl. Couve de Murville, care reprezintă deopotrivă „axa Paris-Bonn” și guvernul Debré, al cărui ministru de externe este, mai jonglează cu formule imprumutate din arsenalul răsufletei „fermități” adenaeriste.

Cu toate acestea, dezbaterile din primele zile ale Conferinței de la Geneva au ară-

tat că mare lucru nu s-a schimbat în tactica diplomației occidentale, ceea ce s-a vădit și cu prilejul dezbaterii procedurale în jurul reprezentării celor două state germane. Se face mai mult caz de „flexibilitate”, „elasticitate” și alte abilități asemănătoare, dar în ultimă instanță se urmărește recurgerea la vechea metodă a includerii problemelor separate, mai lesne de soluționate, în „planuri globale”, imposibil de rezolvat dintr-o dată.

Se degajă totodată impresia că partea occidentală, deși doritoare să-și aroge pe nedrept meritele convocării conferinței, nu face un efort real pentru a-i asigura un început de succes.

Pînă acum nu s-a produs din partea apuseană nici o propunere practică minimală care să deschidă calea soluțiilor.

Propunerile sovietice cîștigă, în schimb, tot mai mult teren în rîndurile unor părți largi ale opiniei publice din Occident și chiar din S.U.A. și Germania occidentală. Cunoscutul comentator politic, Walter Lippmann, care susține mai de mult necesitatea revizuirii actualului statut anacronic al Berlinului occidental, stăruie pentru tratative concrete în vederea unei reglementări de pe urma căreia „ambele părți ar cîștiga mult”. Recent, ziarul „New York Post” atrăgea atenția cercurilor conducătoare din S.U.A. că: „Soluția poate fi găsită numai pe calea tratativelor politice duse cu fermitate și răbdare și, dacă este nevoie, pe timp nelimitat. Pentru a duce cu succes aceste tratative noi trebuie să propunem ceva original și inventiv. Trebuie să mobili-

zăm nu puterea armată a țării, ci creierul ei”.

În principiu, Uniunea Sovietică nu a refuzat niciodată să discute în ansamblu sau parțial orice probleme urgente a căror rezolvare ar contribui la destinderea încordării internaționale. Examinarea lor într-o dependență voit forțată, care să complice lucrurile în loc să le ușureze, nu poate fi însă acceptată de partea sovietică, preocupată de crea-

rea premizelor favorabile soluționării principalelor probleme generatoare de primejdii pentru pacea lumii.

Sătule de atmosfera apăsătoare a „războiului rece” popoarele sînt dornice de destindere, ele așteaptă de ani de zile o încălzire a atmosferei internaționale. Nădejdea pe care și-au pus-o în reuniunea miniștrilor de externe și-ar putea găsi justificare dacă prin eforturi reale partea occidentală ar veni în întîmpinarea celei răsăritene. Dar chiar și în ipoteza că actuala conferință de la Geneva n-ar aduce rezultate pozitive importante, speranțele trezite de ideea tratativelor nu pot fi dezamăgite. Dacă miniștrii de afaceri externe nu vor putea ajunge la o soluție satisfăcătoare, sarcina aceasta va fi inevitabil preluată de șefii de guverne. Războiul trebuie și poate fi evitat.

M. Mihail

Falimentul programului american de „ajutorare”

Recent, guvernul S.U.A. a pornit o adevărată campanie în vederea aprobării de către Congres a programului de „ajutorare” a unor țări străine, program prevăzut pentru viitorul an financiar, care începe la 1 iulie. În momentul de față, proiectul de lege este dezbătut în cadrul comisiilor pentru afacerile externe ale Senatului și Camerei reprezentanților. Casa Albă dorește să obțină alocații în valoare de 3.930.000.000 dolari, adică cu 600.000.000 dolari mai mult ca în actualul exercițiu financiar.

După cum reiese, însă, din știrile transmise de agențiile telegrafice, programul guvernamental de „ajutorare”, care de multă vreme este supus unei critici aspre, întimpină anul acesta cea mai puternică împotrivire din ultimii ani.

Din articolele critice ale unor observatori și din cuvîntările unor oameni politici americani reiese că, în ciuda uriașelor alocații destinate cheltuielilor militare, „ajutoru.” acordat țărilor străine n-a putut schimba raportul de forțe în favoarea puterilor occidentale. „Ajutorul” american n-a putut oprî destrămarea sistemului colonial, n-a putut să contribuie la extinderea sferei de dominație americană, să împiedice scăderea prestigiului S.U.A. peste hotare. „În țările ajutate — scriu autorii raportului întocmit de „Comitetul civil pentru problemele ajutorului acordat statelor străine”, — programul nostru... stîrșește confuzii și, uneori, haos. După aproape 15 ani de aplicare a acestui program de ajutorare am devenit,

SĂPTĂMÎNA

pare-se, cea mai dezagreată țară din lume!” O altă organizație, „Coaliția americană a organizațiilor patriotice” declară la rîndul ei: „Izbutim doar să sprijinim guverne nepopulare, să contribuim la îmbogățirea unui grup de oameni, oricum privilegiat, să adincim prăpastia existentă între nivelul de trai al păturilor conducătoare și nivelul de trai al claselor asuprite din țările respective”. Iar pentru a-și sprijini afirmațiile, „Coaliția” citează exemplul Irakului, unde S.U.A. au investit 18 milioane dolari sub formă de „ajutor” economic și aproape 50 milioane în arme. „Și acum, în urma revoluției, toate acestea sînt pierdute pentru noi (adică pentru S.U.A.)” — conchide declarația.

Ținînd seama de nepopularitatea crescîndă a acestui program, cercurile conducătoare ale S.U.A. depun acum eforturi să-l prezinte într-o lumină cit mai roză, să-l facă cit mai acceptabil celor cărora le este impus. Și asta cu ajutorul unei adevărate cascade de vorbe despre o așa zisă „deplasare a centrului de greutate de la latura militară, la cea tehnico-economică a programului”.

Dar cifrele dovedesc tocmai contrariul. Programul de „ajutorare” prevăzut pentru noul exercițiu financiar urmărește aceleași țeluri ca și programele precedente. În realitate, în urma propunerii guvernului, din cele 3.930.000.000 dolari, 1.600.000.000 dolari vor fi destinați ajutorului militar. Din aceștia, 835.000.000 vor fi folosiți pentru „apărarea occidentală”, cu alte cuvinte a celor 12 țări care, cu excepția Islandei, sînt situate, după definiția lui Dillon, „de-a lungul periferiei” țării: or lagărului socialist; 272.000.000 în cadrul „ajutorului special” destinat citorva țări în care S.U.A. urmăresc scopuri „speciale” politice, economice și de altă natură, și printre care se numără țări ale Orientului mijlociu și apropiat și, bineînțeles, Berlinul occidental; 200.000.000 pentru „cheltuieli neprevăzute”, adică pentru finanțarea unor acțiuni subversive în scopul salvării intereselor americane. Numai un sfert din întreaga sumă urmează să fie destinat fondurilor propriu zis economice și tehnice, precum și a altor fonduri, care însă nici ele nu urmăresc decît subordonarea economiei țărilor slab dezvoltate intereselor monopolurilor americane.

„Wal Street Journal” spune lucrurilor și mai pe nume. Ziarul marii finanțe americane declară fățiș că e „mult mai puțin costisitor” să echipezi cu arme moderne armatele sudcoreeană, taiwaneză și turcă, decît un efectiv egal de trupe americane.

Acestea sînt adevăratele motive care stau la baza programelor americane de „ajutorare” a țărilor străine. Motivele enunțate mai sus sînt valabile și pentru viitorul program, în ciuda vorbăriei despre o pretinsă deplasare a centrului de greutate de la latura militară la cea economică a programului.

V. Osipov

(Text prescurtat)

Înainte de începerea unei ședințe a Conferinței de la Geneva. În fotografie de la stînga la dreapta: S. Lloyd, ministrul de Externe al Angliei, Couve de Murville, ministrul de Externe al Franței, C. Herter, secretarul Departamentului de stat al S.U.A., M. Petitpierre, șeful Departamentului politic al Elveției, A. A. Gromiko, ministrul de Externe al U.R.S.S.